

tabo'otפרק נ חלוקת הארץ, בני יוסף הארץ קע'

בית חורון עליון ותחתון.

טלשׂון הפסוק מוכח שם רחוקים זה מזה, ולהניע לדיעת תכונתם אזכיר לשון ספר הישר (דברי הימים) מחלוקת בני יעקב עם מלכי הארץ כנען בפי וישראל :

ויראו אנשי בית חורון מרחוק את הדם יוצא מעיר געש זגו זיבא עד מקום הרם וילכו במלות הדם ויבאו עד חומת בית געש ויראו הדם יוצא מן העיר עכ"ל. וכתב עיד וידב הדם בעיר (געש) ויהיה בנהל מים ויצא הדם בנהל עד חוץ לעיר ויגיע עד מorder בית חורון עכ"ל. והנה מוכח שכית חורון למחוז עיר געש. וידענו שתמנת סרה קבורת יהושע בן נון הוא במחוז לזרון הר געש (יהושע כ"ד ל'). ומכח שבית חורון הוא לדרום "כפר חארס" שהוא Tamna חרס שישם ציון יהושע שהוא לדרום שם כישתי שעות נטה מעט מערבה (עיין מקומו). ולפ"ד עתי הכהן הנקרא "חוואר" שהוא לדרום שם כשלשה שעות וחצ'י הכהן הנקרא "חוואר" שהוא לדרום שם כשלשה שעות וחצ'י הוא בית חורון העליון והוא למורה "כפר חארס" בערך ישעה צי. ולפ"ד עתי סנבלת החרני (נחיתה ב') נקרא בן על שם בית חורין עיר הנזכרת. מצאתי בספריהם ישורון מקום סנבלת הוא בספר במחוז הר נריזם ע"כ, עיין בספר בארכאלאעצי'אים הלך ב' דף 376, וזה סמסם לדברי שכית חורון הוא חוות הנקרא במחוז שם.

וכבר כתבתי לעיל בשם אילון שלצטן "יאללא" הוא אילון נמצא בראש ההר בספר "בית אור תאחת" (ר"ל התחתון) ומטעל לכפר הנזכר נמצא עוד כפר הנקרא "בית אור פזק" (ר"ל העליון), ואוטרים שהם בית חורון העליון והתחתון וביניהם בחצי שעה, זה למורה וזה לטרוב. ולפ"ד עתי טעות גמור הוא, שאין בין העליון והתחתון כ"א בחצי שעה, כי בית חורון העליון הוא חוות, ובאמת בית אור (תאחת) הוא בית חורון התחתון, ומאחר שמצאו שם עוד כפר והוא יותר גכוּה קוראם לו "בית אור פזק" ר"ל העליון. (עיין מה שכתבי בשם צוער עיר התמרים). והנה בחלוקת יהושע עם מלכי הארץ בגבעון נזכר וירפס

קעה תבאות פרק ג' חלוקת הארץ, בני יוסף הארץ

דרך מעלה בית חורון ויבם עד עזקה ועד טקרה (יהישע יי), מוכח שטבר על בית חורון התחתון שהוא סטוק לאילון הנזכר לעיל, ובאמת שם טור ומעלה גדול, ועל זה אטרו בטעצת סנהדרין דף ל"ב ע"ב וכן תוסטה נדה ס"ח) וכן ב' גטלים שהיו עולים במעלה בית חורון ופגעו זה בזה אם צלו שניהם שניהם נופלים וכו' ע"ש. אולם הכפר "חווארה", בתחתית רוגלי הר ולא נמצא שם לא מעלה ולא טור כטו ב"בית אורה" הסטוק לאילון. אכן גם בכית חורון הנזכר בטלחת בנין יעקב נזכר טור בבית חורון והוא "חווארה" הנזכר, ויש לומר פן ואולי גם בהר "חווארה" היה בימי קדם טור א' וכעת לא ידועתו בהר זהה (ביר פ"ע ג' רב הונא דבית חורון, נדרים פ"ה מ"ו מעשה וכו' בכית חורון ו').

ויהי גבול נחלתם מזרחה עתרות אדר וגוו. הגת תיבת מזרחה מוטעת נטעם טפסיק, מוכח שכונת הפסוק שתכינת גבול

* וכל הנופאה הנירוסא "סלע בית הונין", אך שם טבר כי היא מקומ מדרון.
1) גלקת פילוֹטָמי (ובן הטייל הילומזס צפויוטו) מילוֹטָליַס וועל זיט מלודוּ וכו'. גלקת פילוֹטָמי (ובן הטייל הילומזס צפויוטו) מילוֹטָליַס וועל זיט פולון. ולחמת חגי סלול ידעתני כונת גלקת זומט, כי ידוע צוית חורון לשוק מילוֹטָליַס 100 ריכ (צערך מס' 4 צנעות) וכן סוח פמליות נעל פיוס ה'ה וגעוד לפה לדעתני נלהת ני צלוק הסול לחין חכונתו נלפון מילוֹטָליַס כ"ה צלול היוזם וסוח צעריך קלירין צלך ייחו וסס נמלול מלצל וצאלמק 3 או 4 צנעות מילוֹטָליַס צפפת ענייק טזבל נמלחים קְנֻעִים גזוסיס וזקופיס נעל גולוד וכפי הילאה טמה וויליכיס פקנעל (זה נאון צענד כפוי'ם**) מילוֹטָליַס נצענד כטנלה צפנות וחלאן ומקועט צט קמוכיס עכ"ל, נס לקלק מה צבצח חלחול סוח צויחו סזרון כמו צבצחתי צויקומו וסוח רחוק מינמזז פקוע) ונגן נלהת ני גלקת סצנלי זיט מלודו (נ' זיט חורון) פיח פגונת ***).

**) פרק י"א בתוכהנו עמוד רצ"ט ועיין בהערהנו שם.

***) אין ספק כי גראת הבעל היא הנזונה, ואת מקומ בית הדרון גלינו אנטז בטבענו להירדן כאשר הונגן מעלה עוד קי"ב.

tabo'ot srak vi halukat ha-arez bni yosef ha-arez kutt

בנֵי אִפְרִים בצד המזרח (על יד הירדן) מעתירות אדר עד בית חירון העליווהו "חוֹאָרָא" לדורות שכם כמו שכחתתי. וכל מה שהוא לטזרח בינקודות אלה הוא לאפרים (באופן שאינו בתוקנה כלל בנימין). (שם ט"ז) ויצא חגבול הימה המכמתת מצפון. ונוסף הגבול מזרחה תאנת שלה ו עבר אותו מזרחה ינוחה. וירד מינוחה עתרות ונערתה ופגע בירחו ויצא הירדן.

מצאתי בדברי אייעכאים שעיר המכמתת רוחקה טישכם 15 מיל (6 שעה) לעד בית שאן ורוחקה טבית שאן 6 מיל (ביני שעות וחצי), וכן נזכר לקטן המכמתת אשר על פני שכם, הבונה למזרחה או למזרחה צפונית לו). גם כתוב שעיר חאנת שלה 10 מיל (4 שעה) למזרחה שכם על יד הירדן¹⁾. גם הזכיר ינוה 12

¹⁾ זה לسان הלודגנאי מגילה פ"ה [ס"ה]. רבי סיל לדא לאל ליל"ט כל רבי חיינו טענתי גולדייך בכל פובית דבוי לנו היוז האל במקח חלקו כל צניעין וועה טעהן זיין בתיפוי דבן. ואל בתיב ווילק צלהן יוקף וצצט ערלייס נול צחל זבו? רבי יונס רבי הצעו צס ל' יוקי צן פנינה ולען זובני קה קלאיס האילין נלבלייס צחנקו כל יוקף. ה"כ היזדועה דליפילין כלחט פועל פ"ה נכסק גופיך חאנקו כל יוקף במקח חלקו כל צניעין וטהה האזעם כמן עליו וועה טעהן וינקז האגטול ואלהה מהנטה טילה על הייקבומיה לשינך עכ"ל. וכן כו"ל צצצלי זאמיס דז ק"ס ע"ב כי הפל לא דיעי הטעיל זנוקו וווקוועט (בל"ט וכן פועל דילקוועט) ברטה טכינט ענ' יפלול צטינט צניאז צגבען זיין טולמיס זוכוינט נול טרטה האל במקח צלהן יוקף וצצט זבו, וככתייך ויטק געטן צילא וכטיכ זילק זטינט זניעין זטיליס נול צחל האל לא לדל מלך קל קסיל נים לילא טכינט צחנק צניאז ומנהלי גלווה צחנק יוקף אליעליינו צייט טולמיס דטכינט צחנק צל צניעין ומגאלין צחנק ישולחן סבי טטול הסטס ווילקן נחנות גז, סלדי שבול מי ווילקן? הכל גמי ווילקן כלחיגר ל' חינוך נול צניאז [וכו] דנעט טיטה יונטה מהנקו כל יוקף במקח צל צניעין וטיננו דכתייך חאנט טילה עכ"ל. וטגה מס נטין צגטול צניעין זכני יוקף

כפ' תבואות פרק נ' חלוקת הארץ, בני יוסף הארץ

טיל (ר' וד' חטישית שעה) לטרחה שבס. נערה ט' טיל (ט' שעה) טירחו (וهو שנזכר באיכה רבתי בסוק אזהה לייעב סביביו צריו גערין לירחו) ולפי דעתו הוא הכהר הנקרא בעת "געמא" לצפון יrho בערך ט' שעות (נוטה מעט מזרחה).

ויש לפרש כונת הפסוק ויצא הגבול הימה הטכתחת צפון כי אי אפשר יותר שהלך חותם הגבול הימה לצד מערב דרך מבתחת, הלא מבתחת לצפון בית הרוז העליון (חווארא) יותר

ידענו טקילה (חלומות קיינן שלא הגיעו לזמן לו חלקה טילה טילה לפה לאין פירושו פאכל) רחוק פרצה מהות גובל צניעין טעה אוiso לדך זית טן דז. וזה טעה צלzon צלזון צלזי פאכל וכי פשוט כסס מירגן נמנות גדי כלדי וכי מירגן לא צזית עונתים מוחול צניעין נס יהודס עם טהין כן טילה טולה רחוק עמחוס צניעין. ומתרץ לרועה שיטה يولחת מהלכו טן יוקף וכו'. ויש לבדוק טלה כל צלזון טולה טהיה يولחת מהלכו טן יוקף וכו'. ולי נח מיקתפה של שיטה טהיה צחנקו טן יוקף טהיה يولחת מהלכו טן יוקף וכו'. וחנוך פאכל טהיה צחנקו טן יוקף מהלכו טן צניעין וכו', וכן צלזון צלזון צלזי יש להגשה כן לרועה שיטה يولחת מהלכו טן צניעין מהלכו טן יוקף וכו'. וחנוך פאכל צמיגיך לומל בז' כי מי קידע האליהם שהי מעתה לי הפה לומל מהלכו يولחת מהלכו טן יוקף וכו' כ"ה מהלכו טן צניעין מהלכו טן יוקף (וזען יעקב בגראט ושיה צניעין ומלעטל וגוי נח ידעתי מות לנער יש לו על הרועה טהו טהנה מהות החול ? נכן נרלה ני טהיה לשלון ויומתת מלזון קלחן צלזונה צלזונה טהיה יפהה צילזוני וכון מה נבל צצ'ק צצני, ונח בירושלמי צצ'ין עטナル). ולגייל נח לריחס לדגלי טענות בינו אס נמלח ומכיהם: הסה חמאלין צפקת יונוך דף י"ז ע"ה רועה שיטה يولחת מהלכו טן יהודה ונכנכת מהלכו טן צניעין וכו' ע"ה. וצפלי פרסה זולת טרלכה נזכר וז"נ זבלת פול يولח מהלכו טן צניעין מהלכו טן יהודה קלחן ודין בתימי טבן וכו' עכ"ג. ע"ב

tabo'ot parak 9 halukat ha'arz, bni yosef ha'arz kafa

מן 9 שעות ולא לטרבו. ועוד אה"ב נאר טבואר וטהורש מתרפה ילך הגבול יטה נחל קנה והיו תוצאותיו הימה ומוכח ישעך כאן לא מגבל גבול ותחים יטה לאפרים?

ונראה לי שכונת הפסוק שלא הלך חותם הגבול בדרך היישר מבית חרון למכחתה כי אפונה מעט מערבה זהה ויצא הגבול הימה ר"ל שיצא קצת לצד מערב אפונה אה"ב מורה צפונה על מכחתה ומשם פונה לאורה תאנת שלה, זהה ונוסף הגבול

וובמ' כבשין ה', מ"י נטוניות הלה טעה האעתיק ז'. ה"ב אין מ"ן הנמנע פגס צבון סכ"ל צלועה טלי יוזף זכינין נעום בינו ולו יולאה ומלקו טל זכינין וכו' כמו שבמאתי. ונסכה לרועה סוכלת יולאה מהלך זכינין יומתוס עיר קטע ריאון עד טינה ומס סימתה הסכינה חלק זכינין, וכנכדי גלויה חלק יומף. וזה נרלה לי קלה ליטז חמ"י ה' שבמאתי נעלם כס חלק עיל זכינין (כחניי י"ח ל"ג), סכמי מכונות "חילצת חל מלחול" נמלח חול מוץ נגזר חלק זכינין והנה נחצץ כבשין עלי זכינין? هلן נפי שעהלתי צלועה יולאה מחלקו טל זכינין למלאו טל יוקף כוון מכונות "חילצת חל מלחול" צלועה סוכלת וספיר נחצץ כבשין עלי זכינין טף טשול מוץ בגזע הכלני חלק זכינין.

gas nedav yilzon cilozlami socal shilema shiye maledet shilema l"z
מפטן שナル עיל שילמה (היפכוי' לשינה) וכnewline שדרלי חייזנדיוק
הינס מודוקדים שבחז שמהות שילמה 10 מ"נ (4 שנה) נווזח כס נל
יל פידן. כי אם חלק שילענו ע"פcilozlami שתהנות שילמה שילמה וידענו
שילמה שילם מלחמות קיילון (כמו שבמאתי זינקוו) ומכונות חלצות
קיילון כס נדרומיות מלחמת כס, וגס שארכק זין וזין כס כס כו"ל יומל
מי, מ"נ לחץ זאן ויס זכימי כמלח כלוי' נדרלי צדרלי סדרי' סמולל חי' י'
ס' וזה נטונו: קדרו חט כל ישלה פמלטה וכו' ודרשת חמי כ' סימון וכי
שילמה שילם המלחמה לו שאלה שילמה חלמ כיפס يولאות מתקומו טל
זכינין למכוו טל יוסף ועליה זיהא' קטל שילמה נזון נס"ל (spli'atzola ד'
מי ע"ג)

קfib תבאות פרק ב' חלוקת הארץ, בני יוסף הארץ

טורה תאנת שללה ר"ל מכתבת הלך חוט הגבול דרומה לטורה תאנת שללה וירד עור דרומה (דרומית טורה) עד הניע לירדן, ועודין לא נדע חוט גבול צפונית (והמערבית) חלק אפרים, בין אמר מטבחוילך הגבול ימה נחל קנה והיה תואתיו הימה זאת נחלת טטה בני אפרים למשחיהם.

וכבר כתבתי לעיל תוכנות תפוח ותוכנות נחל קנה. ומתוכה שהלך חוט הגבול מכתבת דרך תפוח מעבה לנחל קנה שהוא לטערב שבס ונופל בಥוז דרום "קיסאריה" בים הנדול והוא הטעגיל בין אפרים ומנשה. והנה תוכנות חלק אפרים לדרום מנסה. כתב היוספון: תוכנות אפרים מבית אל עד עמק יזרעאל עכ"ל (כי מכתבת על יד עמק יזרעאל היה).

מנשה.

(יהושע יז) ויהי גבול מנסה מאשר המכתבת אשר על פני שכם והלך הגבול אל הימין אל יושבי תפוח למנשה היה ארץ תפוח ותפוח אל גבול מנסה לבני אפרים וגוי, ושם לקמן נאמר ובאשר יגעו צפון וגוי ויהי למנשה ביששכר ובאשר וגוי. ומתוכה שהחלק אשר מגביל למנשה והוא הצד צפונית מערבית לו (עיילקמן תוכנות חלק אשר). ויזנתן בצעויאל תרגם פאישר המכתבת מאשר למכתבת. הנה כונת הפסוק שהוודרומי חלק מנסה הלקמתחים נחלת חלק אשר לצד טורה דרומית עד מכתבת שהוא לצפון טורה שבס. ומשם הלך הגבול ל鞠חו תפוח. ושם נכנסים ב' גבולות זה זהה למנשה ארץ תפוח ולאפרים עיר תפוח. ומישם דרך נחל קנה כמו שכתבתי כבר.

ועודין לא נדע גבול מנסה לטורה ול鞠חו לכן אמר ובאשר יגעו צפון וביששכר טורה. כי אשר הניע עד מהוז הר הכרמל. ובטרחו הניע עד בית שאן שהוא לשכר כאשר אבא. (שם שם יא) ויהי למנשה ביששכר ובאשר בית שאן ובנויותה ויבלום ובנויותה זאת ישבה דאר ובנויותה ישבה עין דור וגוי תענך וגוי מנדו ובנויותה שלשת הנפת.

תבואות פרק ג' חלוקה הארץ, מנשה הארץ כפנ

בית שאן¹⁾. לדורם טבריה כ ארבע שעות ורחק מהירדן ג', רבעית שעה כפר קגן שבעים או שמאנים כתים קטנים שלבים ובערך מאותים יושבים; ונטאות שם חרכות בניין רוטיס, וכימי קדם שמה זיקטיפאלים ר"ל עיר "זוקיטי" שישבי במחוז ההוא. ובצ"ס נקראת בישן²⁾ לשון קצר בית שאן. ובזמן בעל כפו"פ*) היהת על תילה עיר גדולה ויישבה הרבה מבני עתני כאשר הזכיר פעמים הרבה.

יבלוּם (כדה"י א' ו' נ"ה נקרא בלעם). במחוז בית שאן בצד מערבית דרוםית**) לדרום כפר כאפרא" (עין טקוטו) בערך חצי שעה הכהר צְאַבָּלָא הוא לפ' דעתך יבלעם. ובספר יהודית סיפן ז'

פסוק ג' נזכר "בלעמא" נראה לי שהוא יבלעם הנזכר. קמוץ (שופטים י' ה'). כתב איזעביאום עיר בעתק ירושאל ג' מיל לצפון מנדו בחלק מנשה עכ"ל. בעת לא נודע ***).

דאר. על שפת ים הנגול לצפון קיסאריה בערך ב' שעה כפר קגן הנזכר בלי"ע דארדורא או טאנטורא ובו חרובות מבצר

1) חולי זיה פגן חלק ניש לחאנז (ויל' כ"ג ל"ט) סוכנה עיל זית טלה כי בן מלחנו שמולן לח' ל"ט י' זית צן (ילפי"ז מהי הבונה "אשר בנה" ר"ל שהזחיב והנדילו כי ביום חלוק הארץ עשרה על תילה).

2) צירוטני מטה רץ פ"ז ציטני היה לצעני מימל ציטני מצא היה לצעני מימל להול מעניות למל"י עכ"ל, כלחה ני, שוכנה ציטני מעט טנקלה נל מס זית טלה (ציטן) צמחיות הסול השיטים מפולקומים וסל"ט מס מצליל וולעל וז"ל בנווער זיטיס יטס טלה עושא טמן. שלטה וכן. ולפי דעתך הין זאת הבונה כ"ל כהומת.

*) הרוב בעל כפו"פ בעצמי ישב בה.

**) הכהר הוא בצפון סירב בית שאן ושידר השם בלעם הנזכר בדה"י נמצא בהנחל הנקייה בהרים ואדי בילאה, ויש מהחקרים שקובעים את מקומה אצל הבוד שבסנהל זה הנקייה נ"ב באלאטא.

***) המחבר העיר על דבריו איזוביוס רקיי בעת לא נידע האקומות הוה, אוילם דברי איזיביים אין להם כל יסוד, כי העיר קמן נזכרת רק פעמי אחת בכה"ק, ומשם נידע רק כי בה קברו את יair הנלעדין ומזה נראה כי גם היא אחת מערי הנלעד, ואם גמור כי איזיביים מצא בעתק ירושאל עיר בשם קטין אין מזה ראי' שהיא קמן שבכה"ק אוילם עיר חדשה שנקרה נ"ב בשם זה.

כפר תבאות פרק ג' חלוקת הארץ מנסה הארץ

א' יושבי הכפר הם בערך נ' (*). עין דור. לזרחה צפונית ירעהל (ע"ז מקומו) בערך שעה וחצי. הכפר "אנדר" הוא עין דור (**).

תענך. בעמק ירעהל לדרום עיר לנין הנקראת בלשון העמים לעגיאן היא מנדו בערך שעה א' הכהר "תענוק" על שפת נהר מעקatty הוא נחל קישון. ובדהי [א' י' ג'ה] בעיר הלוים נקראת עג'ר (***)).

מנדו. כתבתי שהיא נקראת "לעגיאן" ****) (מלשון רומי לנין לניננות ר' לhiloth) וגם על פניה עובר נהר הנילו ועל שמה נקרא הנחל גם מי מנדו כמו שכחת בנהרי הארץ. שלשת הנפות. נראה שם היו במחוז דאר (ע"ז ר"י), ונמצא לדרום טורחת דאר בערך שעה א' עד היום הכפר "נאפאטה" ואין ספק שהוא על שם נפת הנוצר, וטוחח שם שם העיר היה בן *****). אולי נ' טקומות נקראים בן בשני קצת כמו בית חורון

תוכנות חלק בני יוסף בקיצור :

לפי האמור הלך חותם צפונית מערבית מנשה דרך הרי הכרמל למזרח צפונית עיר מנדו ועכבר דרוםית מערבית לעין גנים כי כפר "גוטא" למערב לנין (היא עין גנים, ע"ז מקומו בשם נת רטונז) היה למנסה ועין גנים היה ליששכר וטען גנים

*.) בעיר זאת יש לנו שלחין נדול השיך להנדיibe הנודע ובה היה לפני איזה שנים בית משה הזוכה אישר ימי קיומו לא ארבע

**) רחוק כשלש פרסאות למויה נצחת,

***) זה אני טבריה.

****) שב מקומה בעת לא הוביל המהכרי כלל, והחיקרים נטלו נסלים בדעתיהם אדמתה: ראיינוahan יאהודה עם התקום "אללאניון" כשם הרומי. וטאאנן יאהודה עם "תל אלטוטיסאליט" הנמצא בצדון לאניון, או לשם דעת קאנדר לאחדה עם הכהר מונ'ידא אשר בעמק ירעהל. § פרסאות אגניות לדרום מעיר בית שאן.

*****) מה אין ראי, ורוב המפרישים אינם חושבים את שם נפת לשם עצם פוטי נ' שאדרתו נרף עם מהו או פלך.

תבזאות פדק נ' חלוקת הארץ מנשה הארץ כפיה

סונה צפונה (צפט'ז) לטייב צפונית בית שאן עד הירדן בębול דרוםית ים כנרת. והנה מוכח שהיה לו כי בליות שתי קרנות א' לצד מזרחית צפונית וא' לצד טרבית צפונית וביניהם תוכנות חלק יששכר (עטק יזרעאל). (ולפי דעתו על זה מרמז משה רבינו בברכת יוסף [דברים ל'ג יז] וקרני ראם קרנוו בהם עטיס יננה יחריו אפסי ארץ'). בבליטה מוצ'ה היה בית שאן ויבלעם ונרי וכבליטה מוצ'ה היה מנדו ותענך עד הר כרטל. והנה יששכר מוסגר מבני מנשה טני תחות מצד מזרח דרום וממערב.

וכתב היוסיפון: תוכנות מנשה בהירדן (במחוז בית שאן) עד ים הנחל אצל דור (ר' סטוק להר הכרמל) עכ'ל.

שמות ערי בני יוסף

שומرون (טלאים או טז כ"ד). מערבית צפונית שכט
כשתי שעות בספר קטן הנקרא בל"ע «סבאסטיה ז'). ושם זה נזכר בטסכת ערביין ס'ב ואחד המקדיש בפרדסות סבסטי (ושם סבאסטיה בלשון יוונית הוא שם איזיגיסט בלישון רומי לפי שטלך הורדוס בנה עיר שומرون לעיר נדולה בבניינים מפוארים ויקרא את שמה

¹⁾ זה לאוונת מגילות כתובות פ"ט צב"ה כי (עלחטן) לחילת טוילון צולע ומما קיל לחילת טוילון מעצי עצמות גלוות דלטונס האבו לאס נויטלית זו צל בוטיות ולוח כנימות צלו לאיס זוקני זיכרו לוחה ותקיפות נעל פומס ונקייבו לה עליות לדמות מישלן וכי קוריין חומה עלי נרכטה עכ'ג. נול שמעתי ולוח לריתי יונולד איס זוקני. ונוד מה טיקות יט לאיס זוקני עט טוילון טוילין זוקני. לחילת טוילון על טקיפו יס זוקני ? ונוד איך הפקל נ' טב מה כי ולתקיפתו נעל חוויה ולועה דצל צלzon נקייה זיכרו חומה ותקיפה זקאו לה קוריין חומה כל' יס לאוון זבל הול ? ונלחא לא זלול טיק ענות כופל צלzon טה ט'ג'ן צלו נטקני זיכרו חומה וטמאניק נטעתיק לאיס זקני זה טקלח חמילת טוילון כי טוילון נקל טקנוי וזה עתוליס כל' פטמיcosa.

כפו תבואות פרק נ' חלוקת הארץ, טנשה הארץ

אויגונטה לכבור הקיסר אויגונטוס שמלך אז על הרומיים) והיא על הר (הר שומרון ויבן את ההר ויקרא ונוי שומרון, שם שטרון סטוק לשכם פסיקתא זוטרתא פ' כי התבוא). וסטוק לסבאסטי נמצאות חרכות ובהם שורה א' טן שישים עמודים וכן ראה הם מטען הורדוס הטלב.

תרצה (שם יד יז), לזרוח "סבאסטי" כשעה א' על הר גביה ספר פארסא הוא תרצה *).

שכם (בראשית י"ב ו'), בעת עיר גדולה כלא חומה ונקראת בל"ע "נאבלום" (על שם פלאפיא געאפאלים שעמד שם בזמנ הרומיים ו), ותכונתה בין הר גווים שהוא לדרך ובין הר עיבל שהוא לצפון. וטבני עטינו שם בערך ב' טנינים, וכיתאים הרכה ולא נמצאים בכל הארץ כ"א בעיר הנזכרת **), וטהותם(acutob במקום אחר, לזרוח שם בערך שעה א' בכפר אבלנוטה***). כבר יוסף הצדיק. (במדרש רבה סוף פ' מסע ישבם בהר אפרים וזה גפולין, ציל זהו גפולין ר'יל נאבלום).

גבעת פנהם (יהושע כ"ד ל"ג). לדורות שכם (נותה מעת טורחה) כשת ישעות הכהן עוארתא ושם כבר פנהם בן אלעזר בכנסייה של הישטעהלים, וכאן אלעזר על הר תלול ועליו ציון גדול ותחת הכהן בין הזיתים קביה איתמר ועליו ציון גדול. (ושטעהי טמביini הלשון שבלשון עברי עורתא כמו ירושה והענין מרמז למה שדרשו חכז'ל בטעצת נתרא דף ק"א ע"ב בסיסוק ואלעזר

*) כן דעת בארכאיד, והצט הערבי דומה באותו להשפט העברי, בפיו נוטים מרבית ההוקרים מההשערה הזאת, שהם יאהרו אותה עם הכהן תיאזר אשר בהעתק הרותק § סדראות לצפון שם ושתים עשרה סדראות לזרוח שומרון, ומהם יאהרו עם הכהן טאליזא אשר בההר הרחוק רק § סדראות לזרוח שומרון.

**) צילומלי ע"ז פ"ס [ס"ל] מצל כי יסמעטל צלי' היל נפלח ניפוליק לחון כופייל, וסכוונה צכס.

**) ישוב היהודים לא מתנדל בה ונמת בעת מסעד נפשותיה רק יז, אולי גם מסעד הכותיות איננו רב וטפסרטס רק 110 גפס בערך.

***) שם הכהן גאלאץ וכן נזכר בספר יהוט האדייקיט.

תבואות פרק ג' חלקת הארץ מנשה הארץ קפז

בן אהרון מת זגוי עיין שם^{*}. תמנת סרח (שם שם ל'), לדחם שכם כשתי שעות (נוטה מעט מערבה) עד היום «פادر חראם» ושם כבר יושע גzon אביו ובלב בן יפינה ועליה ציונים נדולים. שלם (בראשית ל"ג י"ח). עד היום לטורה שכם כשתי שעות (נוטה מעט צפונה) הברה «סאלים»^{**} (בן נוצר בירושלים ע"ז פ"ה זה"ד בצד שלם) והוא שלם עיר שכם בן חטור^{***}. פרעתון (ישופטים י"ב ט"ו). בהר עטלקי למערב שכם (נוטה מעט דרום) כשתי שעות בספר שקוראים «פרעתא» היא פרעתון (כפו"פ^{****})بعث לא נודע^{*****}). שטיר (שם י' א'). לפ"י דעתך שתכנית עיר שטיר הייתה בתקום המבצר (בעת חרב ושטיר) «סאנור» לנצח תורחת «סיבאסטי» בערך ב' שעות (אשר אזכיר במקום אחר), סאנור כמו סאמור הוא שטיר^{*****}. שילה (ישטואל א' א' נ'). לצפון סלע הרימין בערך 4 שעות (נוטה מעט מזרחה) הכפר «תורמאסטעיא» ירושלמי ברכות פ"ב ר'

^{*} בשם זרפתא ולא ע' יש המשיכו ירושה, אבל בהשם עזרפתא אין כלמושן והוראה של ירושה ולזה אין מקום להשערה.
^{**} רחיק 4 פריסאות אנגליות לאוזיה שפטו, ולפעמו היה רחיק שעה ושליש.
¹ וצזה נלהה נלי לפליך עם טהמלו חכזיל צווקבץ נלבין לד"ב גנ"צ מלוי ירושלמי כוה. וווענולדס לוך נוילא ציט נוד עיל ירושלמיים צנעולדס. הכנ מלענו צפקוק ומעלבי לדק מלך צלטס[צלחתים י"ל י"ס] ווחמלו מכו"ז טהיל ירושלמיים (וכן פרגט לוונקלוק). וסהה נמלא עוד עיל טטה טטס, ער"ב נוכל ג"ב נויל צעיל צלטס צמחי צבסט נקלה ג"ב ירושלמיים (כמו עיל מלכי לדק) וזה בונמת תלוי ירושלמיים כוה.

^{***} סיק י"א בתוציאתנו עמיד רפ"ח.
^{****} הכפר פרעתא לא נודע עד היום. והחיקר קאנדראר חפץ לאחד את העיר פרעתון עם הספר פָּנָן הרוחיק¹⁴ סרטאות אנגליות משכם והוא בצעון פרעתא של בעל כספיים.
^{*****} ההוקרים אינם ממכימים בוז ומקומם העיר הזאת לא נודע עדין.

קפח תבואות פרק ג' חלוקת הארץ, מנשה הארץ

יעקב תורטאסיא) ולצפונו נוטה מעט מערבה הרבה "סילון" הם חרכות שליה. ובזמן בעל כפו^ט) היה על תלו ונמצא שכך שקוראים "קובת אלשכינה" ר' לביות מקום השכינה ובוונתו אهل מועד. ב"ר פרישה ס"ג לחדר מן אינון דבית סלוני, ר' לשה^י עיר סילון היא שליה. היבץ (שופטים ט' נ^י), לזרוח צפונית שם בערך 5 שעות הכפר טובאי^ז).

בית אל (בראשית י"ב ח'). כבר כתבתי לעיל (בשם ע') שהוא במקום חרכות ביתון שם צפונית מזרחית בירא (באות). ובעל כפו^ט כתב^ט) ואל דרום שליה הוא בית אל וקורין לו ביתאי הפללו הלט"ד עכ"ל. לא ידעת כי בירא כיביז ביתאי הנזכר הוא לדרום מזרח חוארה (בית חורון) כטו שעה א' והוא לצפון שליה (סילון) בערך 4 שעות לא לדרומה.

רמה בהר אפרים, רמותים צופים. טרם שאחקר על העיר הזאת אבל שמות ארצות הנוצרים בטיעשה מישחת שאול בעיר רמה (שמואל א' ט^ט) ובזה נגע אל תכילת מבקשו לרעת תוכנת רמה.

ארץ שלשה, שלשים, ימיני, צוף.

שלשה. מצאתי בדברי איזעביוס שכזמננו הייתה עיר "בפת סאליסא" 15 מיל (6 שעות) לצפון לוה, אכן לפि דברי חכז"ל שדרשו בפסוק מלכים ב' ד' ט"ב ואיש בא מבעל שלשה וגו' אין לך קלה בא', לביש פירותיה יותר מבעל שלשה (סנהדרין דף י"ב ע"א). ובתוספתא דשביעית פ"ז מוכחה שעיר יrho קודמת להוציא פירות. וכן אמרו בכ"ר פ' צ"ט יrho הייתה מכורת ובית אל מאפלת. אם כן משמע קצת שארץ שלשה היא במחוז יrho בככר הירדן. וכן מצאתי במדרש שמואל פרשה י"ג שלשה (היא) בירמתא עכ"ל (עיין לקמן בחלק ג' בשם "בית הרומים"), משמע

^{*}) סיק י"א תיצאתנו עמיד בצד.

^ט) חולין עני מצע סיל עלי ענף (טומטיס ז' כ"ג) צחילוף חומותם פ' צמי ולו צמ'.

^{טט}) בפזק י"א ביחסתנו עוז רצ'ו.

tabo'otפרק נ' חלוקת הארץ, מנשה הארץ קפט

זהו במחוז רטה גבעה מכם שהוא גביה טואד (עיין "טאיבי") וסמרק לככר הירדן. ויונתן כי תרגם ארעה דרום. וכבר כתבתי במקום אחר בשם היישלמי שנם עיר לוד בחלק הנגב והוא דרום (שKir'a חכתי לוד חכמי הדרום). וזה מסכים קצת שארץ שלישה במחוז לוד.

ועליהם. לפי דעתך הוא ארץ שועל (شمואל א' י"ג ט"ז) ופלשתים חנו בטכמש ויצא המשחית ממנה פלשטים שלשה ראשים הרראש אחד יפנה אל דרך עפרה אל ארץ שועל והראש אחד יפנה דרך בית חורון, והראש אחד יפנה דרך הנוביל הנשקף על גי הצבעים המתדרה עכ"ל.

ובב"ע תרגם ארץ שועל נ"כ ארעה דרום. אכן ארץ שעלים תרגם ארעה מתרבא (ובבריה הרא"ק יש שננה וסתירה עיין שב). וכבר כתבתי לעיל עיר בנימין שעיר עפרה הייתה למזרחה בית אל כי שעות ותוכנותה במקום שנמצא בעת הכפר "טאיבי". איך מוכח שנם ארץ שועל במחוז ההוא כמו שנאמר דרך עפרה אל ארץ שועל.

והנה ראש א' פנה מזרחית צפונית (דרך עפרה) וראש א' טרבית דרוםית (דרך בית חורון). וראש א' טרבית דרוםית (דרך ני הצבעים. כי סמרק לחרכות "עין גדי" (עיין גדי עיין מקומו) סמרק לשפט ים הטלה המערבי נמצאים צורים וסלעים נבוהים עד טואד וכראשם נראה ים הטלה לטטה ברגלי הסלעים עטוק הרבה בערך 500 רגלי. ולפי הנראה הם צורי היילים הנזכרים (شمואל א' כ"ר נ') במחוז מדבר עין גדי. ובין סלעים אלה נמצא גיא. ואולי במחוז ההוא הייתה בימי קדם תוכנת עיר צבאיים אשר הפק היה, ולבן שמי גי הצבעים. ואין זה הצבעים הנזכר בנחמיה (י"א לד] עיר בנימין כי הראש אישר יפנה דרך בית חורון (הוא בית חורון תחתון) יגיע שם ואין צריך ראש אחר, ומוכח שהוא יפנה על צד אחר ונגם אין טדבר במחוז הצבעים דנחמתיה. ימינו. ידוע שהוא שם כלל, על חלק בנימין.

צוף. לפי הנראה שמחוז רמתים צופים נקרא ארץ צוף על שם גביה ומשם רואים לטרוחקים. ועתה אפרש דרך שאול ונערו. וכבר כתבתי שהר אפרים

כ' תבאות פרק ג' חלוקת הארץ מנשה הארץ

מתפשט הרבה לארכו ולחומו.

והנה מתחילה הלכו מגבעת קריית ערים (היא נבעת שאול) למחוז לוד צפינה, והוא כפר בהר אפרים (עיין כפר דכرين), ומשם הלכו לארץ שלisha והוא לצפון לו, ומשם פנו מזרחה לארץ שעליים, ומשם לצד צפונית מערבית (וארץ הימני הנזכר כאן הוא חלק בניטין הצפוני אצל בית חורון ואדרה וגוי) והלכו עוד צפונה עד שהגיעו לארץ צוף היא רמות צועים.

ואין כל כך לדקדק על סדר הליכתם כי לא שטרו הספר והדרך כל הארץ. כי המחשש ילק כפי הנראה והנשטו למצוות מכווקשו ולא שוטר דרך הקצר והנכון.

ממעשה זה מוכח שרמה בהר אפרים רחוק מגבעת שאול מהלך יום או יומיים וכనזכר שאמר שטואל לשאול ולאחונות האבדות לך היום שלושת הימים. ואmortתי בדעתך אין ספק ישרמה הוא לצפון מחוז שכם. וחקרתי ודרשתי הרבה אם לא נמצא עד היום זכרונה בארץ. ובירוק העוזר כי נמצא עד היום למערב טבר "סאנור" (עיין שמיר) בערך שעה וחצי על הר הכפר "ראטע" והוא בלחתי ספק רמה בהר אפרים. וכבר כתבתי כי הר אפרים מתפרש עד עמק יזרעאל¹. ומצאתי בדברי הרטב² פרשת וישלח שרמה בהר אפרים רחוק טקבירת רחל יותר טשנוי ימים עכ"ל. וזה משבים במעט מרוקדק עם דברי שרמה בהר אפרים הוא "ראטע" הנזכר אצל "סאנור" והוא רחוק מירושלים בטהלה כי יטים.

¹) עלהתי צkowski יכודית לה פסקה פ' וז"ל: וכי מוז כבן יקוקיס ליוצז עול יערעאל וסיל הצלחה בגודל (מיוציא לו בעמק) הלא בזאתليس וכו' לסתור נקי קני סקוניס הצל ענ פני מסליס זליך יロטניס הצל כסס יעוץ מלוייך עכ"ל. וכן נמלח הכלך מגנין לישודה לך זין טהלית וקוניס כמו הלא קהן נאכל טהורה בגודל טהורי סיל הפליס וצל פני עמק בגודל עמוק יערעאל. ונמי לעת זאתהיס (גס נמלח נומחה הטלה לטיס, דטהיס) עגנות פמעתיק זיל נומחהיס וסוח למס לנטיס לופיס. וחוות סכפל רהמע כולה ענ פני עגנק יערעאל וע"פ נקי סקוניס הצל זיניס הילך נחילץ יהודת.

תבואות פרק כי הלוּקָת הארץ מִנְשָׁה הָאָרֶץ קַצָּא

ונפי כל יושבי הארץ שרצה כהר אפרים הוא צפנית טרבית ירושלים בערך שעה א' ונו' רביעית, וטראים שם ציון שטואל הנביא וקוראים בלו' ראמע נאכ' סאמואיל*. וכן כתוב בעל כפוף*) למערב ירושלים וכוכ' היא הרטה ושם שטואל ע"ה כישם ביחסו עכ"ל. ויסור ושורש לדבר זה שאדרו שירטע' הנזכר היא רמתים צופים בהר אפרים הוא מזמן משלחת הנוצרים בארץ והם הרסו וبنו ויקראו להם שמות כשמות אשר על רוחם: ואדרו שלקו ישטואל הנביא מרטה בהר אפרים ובהיאו לשלחה ויקברו אותו שם ובני עלי' בית תפילה ויקראוו על שמו עד היום הזה (כז כתוב ר' בנימין בעל המסעות). וכיהום בית תפילה הנזכרת ביד הישטעלים והם עשו וبنו טנה בית תפילה להם ומתנדל גביה אשר בו יקראו כהניהם ה' פעמים ביום. והנה בנין התהтон בית תפילה הנזכרת הוא בניינטימי ק ram בנין חזק מאד והוא מלאכת הנוצרים, אכן בנין העליון ומתנדל הוא בנין חדש מלאכת היישטעלים ע"י השר אשר ישב בירושלים מהמד פאה באשנת 5385 (1625) ועליתי לטנדל זה שם נראה כל חלול (עין מקומו) וגם מישורים הטלה והרי הדורותים אצל חלול (עין שראית) והרי שכם. וכמעט לא ראיתי ראה רחבה ולטרחקים כטו שראית בראש מגדל זה. ובתווך בית הפנימי בית התפללה הנזכרת מדליקים היישטעלים נר תמיד ושם תומנת כבר וציוון ומבוסה בסדרת ירוק ואדרים שתחת הציון מערה א' שם כבר שטואל אלקנה וחנה¹). ומבנין עטינו הולכים שמה לבקר קברין צדיקים וכפרת

* סיק יא בתוצאות עמיד ש'.

¹) ווילטוי צילקיוני חמלוי קדט (המצל המכיזן להלכי יוסל'ח ויגען עה צטעה נופי רדו' ליט' הלכי תליל'י נוליל' זוק' נ) אצלאך גלפת גגוז קלג הלן "דיל סיך" מעלה וטס קזולת להקנהazi ציוויל הסדייל עכ' נ. ה"כ מוכם כמה טהளו צדראמש גס קצל להקנתה חול' עניות. ומחלל ה' נימל כוונת נימל נא' אלקנה ונא' ציגוול נא' מנא'. ונא' גלחתמי צלאלי הצע קקדזק הסובל צזוביל צפקcis לגס קלוז נליאן נל פון

קצב תבואות פרק ג' חלוקת הארץ מנשה הארץ

ביום כ"ח וכ"ט לחודש אדר (עיין ט"א ס"י תק"צ). ואין טפקuely שהוא שננה גדולה וטעית גמור לומר שציוון הנזכר (שנבנה בית חזק ואפללה) הוא ציון הצדיק שטואל הנביא בהר אפרים כתו שנאמר (שטואל א' כ"ה א') ימתקישטו אל גנו ויקברתו בכיתו ברמה (הוא רמותים צופים בהר אפרים) ומקום ציון הנזכר הוא בתייך ערי בנימין סטוק לבכעת שאול ולא יעלה על הדעת שדור המלך ברוח משאול וישב בנויות ברמה שהוא על ידו וסטוק לו. ונם שאול שהלך לבקש אתונות אביו ישב כמחוגה על הרכז כשלשה ימים על חבל הארץ, שתכונתו כי או כי פרסאות, כי ביום השלישי הגיע לרמה בהר אפרים. ולא אריך עוד בראשיות ובפרט שוכתי למצוות תכונתו עד היום הזה. וכפי הנראה מדבר הרובן שזכרתי לעיל מוכח שידוע ומפורסם בזמנם ההוא שרמה בהר אפרים הוא רחוק מציוון רחל יותר טשנוי ימים (ומוכח שלא שם לנו על דברי הבל שאמרו שהביא ר' בנימין בעל המסעות). ולפי דעתך^{**} הוא מצפה טורי בנימין (וכשטו בז' הו^{***}). ונראה כי,

שהוא צופים שמשם רואים ירושלים.

ורנה ידוע שישטואל הנביא טבית לוי ה' ונולד ברמה בהר אפרים מיכח שרמה מערבי הלוים היא (עיין הורד'ק שם), ועתה נחקר בשמות ערי הלוים לדעת מאיזה שבט הייתה. כבר כתבתי שהר אפרים טושך לארכו ולחבו גם לחלק שבטים אחרים אפרים מנשה בנימין דן וקצת גם בחלק יהודה ברגeli השפלה. ולפי דעתך גם חלק יששכר היה מגיע עד הר זה

פיאולן הנגיד יעל ליוון מולדת סגנילה (עיין מהו) ומי יטען לדגלי העס הס כס קומלייס נזון ספקוק ודגלי מסז'ל^{*}.

^{*}) קבלת הארץ איננה כ"כ בר סמכא בנידון זה, והקבילות והטירות שלפני כן יותר נאמנות ובՃאץ לסטוק עליהם. אך בנידון שלפנינו, אם אמם כי מסירות קבר שטואל הנביא נוברת אצל הר"ב מטודילא וכל הנוסעים שהיו אחוריו בב' נסדה על הנחת הנטון ואין לה ערך היסטורי. וכל החוקרים מוכנים בעת כי הבסר "נבי סטואל" איננו רטה או רמותיס צופים עיר שטואל הנביא.

^{**}) ר"ל הבסר נבי סטואיל הוא במקומות העיר מצפה.

^{***}) ר"ל כי השם מצפה יורה על תבונתו שטאנן צפו לארכוק גוזר למעלה.

tabo'otפרק ג' חלוקת הארץ מנשה הארץ קצב

אצל עין גנים (גנין) רמת ונוי, כי חלק הצפוני הר אפרים מחויבר קצת בהר הכרמל המישן מזרחהית דרוםית, ובתחום ההוא עין גנים ורמת. וכן מצאנו שופטים י' א' תולע בן פואה איש יששכר זה הוא ישב בשטיר (סאנו) בהר אפרים, אף שהוא משכט יששכר עירו בהר אפרים. ומוכח שהר זה מניע עד תחום יששכר. לכן נראה לי שרמה היא עיר לוים הילק יששכר והיא רמת, וביהושע כ"א כת נקראת רמות, ובדה"א ו' נ"ח נקראת רמות, והיא רמת רמות צופים.

ולאמת דברי שרמה בהר אפרים והוא במחוז צפון שבם אביה עוד ראה א' והוא (שטואל א' יט כ"ב) וילך גם הוא הרמתה ויבא עד בור הגדול אשר בשכו וישאל ויאמר איפה שטואל ורוד ויאמר הנה בנויות ברמה ונוי).

וחקרתי ודרשתי הדבה לדעת תוכנות עיר שכו. והנה לדרום מזרחית שם עד היום הכפר אספר ('עין לקמן בקעת עין סוכרי') ומצאתי בספריהם *) "סיבאר" עיר שומרונית וסתוק לה באדר יעקב ע"ב. ויש אומרים עיר סיבאר היא עיר שם ממש. אכן לפי דברי היראניטום ישוביר עיר שם ועיר געאפאלים ועיר סיבר סטוביים

¹⁾ ניות זלעה, יג"ג תלגס צ'ט הולפנעל ל"ג מקוס גויכל גאנטייט שיטזו טס ולמלו לפני ציווילן סאנז. ולפי הפטע כוח טס העוקס לאצל קזיך נלאה הוא קלה שטיל למא, ולווי כוח מה איזבל זמק' אנט ל"ג נ"ח ל' פג'וס דען נוי וכן זמק' נ"ז ל"ז נ"ח הצעימי נומלה (זינטכת זמת ל"ז נ"ז נ"ז כגלט האימיקנוותה וכראזונת נאלה נ'), וכן צילוסטמי קאנדרין פ"י [ה"ז] לאנן דנוה פולו. וכן סלערו חכ"ל קוֹף אַקְעָמִים יוֹסֵעַנְיָן נִוְתְּלָאַל לְמַה וּכְוֹן כָּל צְדִיקָה דְּרוֹעָה ולפי הפטע פ"ה ניות הילן למא.

זקנימוד לונגה קפלדים: דענוי נטלי זרמש ט"ב. נ"ח יונתי מיט פיט לו לאטיגן נחלאל כן, לצל טלא נמלט לו זטקלט וילא זאוס מקוס צעדי יקז מהו גאנטה זלימה נבן נכוון טלא נטווילו וכן נה נאלא זקילוי סלאכנאים.

^{*)} עיר סיבאר ואחר נזרת רק בפסחי השלהה.

קדר תבאות פרק נ' חלוקת הארץ מנשה הארץ

זה ליה. מוכח שסיכר אינו עכש ממש כ"א סICKOR לו תבונת סיכר. וכהיום נמצא לדורות שכם בערך שעה א' בדרך ירושלימה בארץ (בור) גדול ועומקו בערך מאה רגל (וישמעתי שכתחתיו היבור נמצאת כיפת בית תפלה חרוכה) הנקרה בלשון העמים בארץ יעקב וסטוכות לו חרבות בנייני העלעניא אם קאנשטיינטן' שבנהה אצל בארץ יעקב הנזכר.

ואין ספק אצלי ישמש "סיבאר" וגם השם סופר בדברי חז"ל הוא מוסבת שם שבו אשר במקראי קודש ישכיחי לעיל וזה בור הגדול אשר בשכו^{*}). וברור שם הניע שאל לבתו רמתה לבקש דור.

בזק (שופטים א' ד'). לדורות בית שאן כישתי שעות עד

היום הכפר איבזיק הוא בלתי ספק בזק הנזכר^{**}).

צלצחה (ישטואל א' י' ב'). כבר כתבתי לעיל שלפי דברי חז"ל וכן הביא ריש' הוא ירושלים וכבר זכרתי לעיל בשם צלע שהוא כמו סלע, וידוע שלעלים צללים ר'ל עוישים צל, וזה צלעה. ובאמת בצד דרוםית טורחת ירושלים ילדורות עטך רפאים עיין מקומו) נמצאים שלעלים גדולים והרבה. והוא כמעט על גבול בניטין מכובן. אולם נמצא עד היום לمعدב "סילון" (שילה) בערך שעה וחצי נוטה מעט דרוםיה הכפר "טסלטמיא" אולי הוא שייכוש הלשון במקום צלצא ר'ל צלצחה כי לפעמים הברת צ' בל"ע בטו טס והוא אינו כל כך רחוק מחלוקת בנימין וח"א בגבול בנימין^{***}).

ארומה (שופטים ט' מ"א). לפי המפרשים נקראת גם תרמלה. לערב "סיבאסטי" (שוטון) בערך שעה א' הכפר "ראטין" אולי הוא ארומה הנזכר^{****}).

[*] יותר נכון לאחד את שבי הנגנית עם "חוּרְבַת סִוִּיבָא" הצעובה לבאות אשקלניים (בעד דרכם). וזה לא יסתור כלל את השערת המחבר בתבונת דמה או רמתים צופיס.

[**] שנגה היא, כי בזק הנגנית הייתה ביהודה כמנזר מהבטובים, ואיך ניכל לאחדה עם הכפר איבזיק שבנהלת מנשה, והחוקרים החדשים הפטים לאחדה עם חורבת בזוקה הרחוקה⁶ פרטאות אנגליות בדורות מורה לוד. והכפר איבזיק הנזכר בסביבות הרחק¹³ פרטאות לצפון מורה שכם עופד במרקם העיר בזק הנזכר בשטואל א' י"א ח'.

[****] הטענה לה נודע עלפי דעת החוקרים לא תהאحد עם אחד מהתקומות הידועה⁶ *) יותר נכון השערת החוקרים לאחדה עם "אלקדרמא" הרחוק⁶ פרטאות לדורות

תבואות פרק ג' חלוקת הארץ מנשה הארץ קצרה

ישנה (רביה ב' יג יט), לפי דעתו הוא הכפר "אלסאניא" לערוב חרכות "פיתון" (בית אל) בשעה א' *, עפרה (שופטים י' יא). אולי הוא הכפר "ערפא" (בחילוף האותיות) לצפון מערב "סאנור" **. עפרון (רביה ב' יג יט, מנהגת פ' ג ע"ב ערבים בבקעה), מצאתי בספריהם שתכוונו לזרחה בית אל על יד הירדן. ובדברי הירוניטום נזכר שהוא 20 מיל (8 שעות) לצפון (צפת) ירושלים***. ברזית (שם א' ז' לא). עד היום למערב צפונית "ג'פנין" (עין עפני) בערך כ' רבעית שעה הכפר "ביר זית". ואף ששימש ברזית טבני אישר ותוכנות הכפר בחלוקת אפרים, לא יש תמייה, כי מצאנו הרבה כמו כן שהתפשלו בחלוקת שבטים אחרים. וכן יפלט הנזכר אצל ברזית, כי מצאנו נ' ב' גבול יפלטי אצל בית חורון תחתון ('ירושע ט' ז').

נת רמן ('ירושע ב' א כה). ובדריה א' ז' נ"ה נקראת בלווס. מצאתי בספר יהודית ז' פסוק ג' ז"ל: ויכינו כל המחנה נגד בני ישראל ויחנו על ראש ההר מול כתאים (עין רתמים צופים) מן בלווא עד חלמון שהוא על פני ירעהל עכ'ל. ונראה לי בלווא היא בלווא היא נת רמן, ומוכח שתוכנות עיר הנזכרת במקוז "סאנור" שזברתי לעיל והוא לפי דעתך הדדרמן בבקעת מגדו (זבריה י' ב' א). ראייתי בספריהם הראשונים ישער הדדרמן נקראת בזמנ הרומיים מאקוימיאנאפאליים, וכעת שמו "כפר גות" ****, והוא למערב עין גנים גניין) בערך שעה א' ולזרחה דרוםית לנין (מגדו) בתוך "מערני

* השערת החכם נאנו לאחדה עם הכהן עין סיניא בהעתק שמצפון לבית אל ואולי בין המחבר נ' ב' על העיר הזאת רק לתב את שם הכהן שלא כהונן והחליפה מערב לצפון.

**, יותר נבונה השערת החוקרים לאחדה עם הכהן פראטה 6 פרוטאות אנגליות למערב שם אשר לפי דבריו הימים של השמרונים היה שמו עפרה.

**** לדעת אחדים מהחוקרים אחת היא עם העיר עפרה לבנייניה לטעלה עמוד קג א'

****) איננו כפר גות כ'א הכהן רומאנע, במערב עזק יודעאל, והוא מתחדש היטב עם תzinת מאקוימיאנאפאליים לפי בארו של היראנים.

קצר תבואות פרק ג' חלוקת הארץ, מנשה הארץ

איבן עמר^{*} (בקעת מנדו עיין מקומו). ולפי לשון ספר יהודית הניל תוכנת "בלעט" במקום אשר עד היום הכפר "גוט" הנזכר. וא"כ לפי דעתנו גת רטין הוא הדרוטון והוא עיר לוויה בחלוקת מנשה שהגיע עד מנדו.

ונראה לי באפר גות הנזכר הוא כפר עותני בנכול דרום הניל הנזכר בפסכת גיטין דף ע"ו ע"א. וכן בתוספתא דמאי פ"ד, כי בלי"ע נתהלך עי' בגעין וגות כתו עות הוא עותני. ומצאתי בפסכת בכורות דף נ"ה ע"א מכפר חנני לכפר עותני לב מילין בערך ט' שעות וחצי וציפורי באמצעותם שתיהם ע"ב. זה מסביס מודוקדק עם דברי כי מכפר "גוט" הנזכר עד כפר "ענאן" הוא כפר חנני (לטerb צפת נטה מעט דרומה כשהתי שעות, עיין מקומו) מכובן ט' שעות וחצי וציפורי (עיין מקומו) מכובן בינוים בין ב' הכפרים בפרק השווה והם שלושת בקו א' שטוח שצפונית מזרחית דרוםית מערבית.

אבל מחולה (שופטים ז' כ"ב). מצאתי בדברי איזעביום שתוכנותו 16 מיל (בערך ו' שעות וחצי) לדרום בית שאן על יד הירדן. אכן כת נטצא לטורה דרוםית מבער סאנור בערך שעה א' הכפר "טיטחאלאן"^{**} או ל' על שם מהולה[†].

^{*}) טרני איבן עמר הוא השם העברי של עסק ירושאל.

^{**) לפי ביאורו של איזעביום והיראניטום יאהודה החקירות החדשות עם המקומות הנ Kirby עין חלבה הוכיח תשעה פרסאות אנהליות לחצי לדרום בית שאן.}

^{†)} כן לסון פמקיל (מ"ה ד' י"ג) מגית מלון עד לוד מחולה עד מעגלי ליקמעס. וכן (סופטיס ז' כ"ג) וינק פמהנה עד ניש סביצה לכטמה עד סצתה לוד מחולה (כ"ל ספט פילדן), מוכת ספקות לוד מחולה צעכל סילדן המערבי קמנק לילדן נסלהם נגי יוסף. ויש לפלא (מ"ה י"ט ע"ז) וחתם הלישען צנען צנען שפט מlod מוחלה פמאמת לנדייל פסתין, מטמן סמולדה הלישען פיאסה לוד מהונגה. ותיק חמלו מכזייל (פסחים ק"ח ע"ה) חלישען צה מן הצען שנחלמל (דכ"י"ה כי י"ג) וייעני וצצט (חכמי חלישען) צצטן. וכן חמליןן (כחותם ק"ס ע"ג) וכי הלישען חוכל זכוכית סופ. ושילט לט"י טהלי מלינו צלה"י סנטימיק מהנו על צנען גד וכו' פנוכך פס וכני גד לננדס יטנו צחץ סצטן עד קלכה

תבואות פרק ב' חלוקת הארץ, פנשה הארץ קצז

צרתן. נקרא גיב צורתה (שס). לפי לשון הפסוק (טלבים א' ז' מ"ז) בין סוכות ובין צורתן מוכחה שתוכנותו לדורות בית שאן מול חרבות הנקראות בל"ע "חירבאת סופאת" שהוא סוכות עבר הירדן (עיין מקומו) ובעת לא נודע. [1]

ונgo ויעני ואפע צצן. סלה ע"ש סמכונה חלק מהלנו בעיל הצל מוחלה מוכחה טהיל עיל צני יוקף געכל פילדן המעלני לח' מגני גד געכל פילדן מזלה. ועוד יש לדקיק לפי לזרן סמקלה (דזכיס ג' י"ג) ויחל סגנון וכל צצן ונgo כממי לפל' טבע מוכחה. וכן (יחותע י"ג כ"ט) ויתן מטה לפל' טבע מוכחה ונgo כל מלכות עוג אלך צצן ונgo. מוכחים שלץ צצן נחנה דוקה למלי טבע מוכחה לח' לזרן גד. וליך נלחם צה"ז צצן גד ישנו שלץ הצעז' לדעתה נוכל לפלא צדקה צעת מלוקה פליצן עטה"ז מזלה ע"ז מטה לח' הסנו בגינו צני גד גזול צצן. שכן שלוכן חזון התפשטו מזלה ולבונה ויסנו גס צצן (עיין סכל"ק), וחזון טבע חי' הלייטן כוכב ישנו טס. וזה מיזבב הדזר טה"ז מגני גד הך פישב שלץ צצן, ונעל דרכ' הצל מוחלה נלהה לדעתה לישב פלצ'ר, חיין סכלם לוואר שלץ מוחלה נחמות צני גד פיסוף, ב"ח הלייטן צ"ט גס טבע חי'זיו) דח' מעה"ז מזלה ויסב בעיל הצל מוחלה, ולזרן ולח' הלייטן צ"ט מהצל מוחלה חיינו מוכחים לוואר טהיל עיל מולדתו הצל מעה פסיח כוח יטב זיל טס, וחווי טבע יטב טס עס נולד הלייטן הך שפוך מגני גד יטב הול נולד גס כן בעיל סלק נחלה צני יוקף.

הכן לדי הוואר טה' מקומות היו שנקלחים הצל מוחלה, לח' געכל פילדן המעלני חמוץ פלק יוסף כלבב מוכחים ממקളות חזכלתי כבל' וחי' צעה"ז מזלה צחלה גד שלץ צצן עיל מולדת הלייטן צ"ט. וקמץ לדבבי כי נחמר (ע"ח י"ט ט"ז) נחלתו נך זוז מליצה דמשק ונgo ולח' הלייטן צ"ט מהצל מוחלה ממתק ונgo ובדבוי ספק עטה הלייטן כחאל להווע זוז לנטה דרכ' מליך דמשק ודביך זה עכ' גזול צני גד שלץ צצן חסך נך יד מדבר דמשק, כי מפצלת יש לוואר סיכום לנפשו לעצוכ' דיכ' הצל מלך יסכלן, חמוץ וחי'זבל,صومלון, וכמך דיכ' עטה"ז סמלמי וטס מלא חט הלייטן צער הצל מוחלה, כמו שנחמל וילך מטס ויאלה חט הלייטן צ"ט ווואו פולס וגיה.

ונעל סיום נודעת מולדות עיר הצל' על ספת נמל ימעון, לזרן מזלהים לו געליך גי' פנות, ופהה המג'יל צין פסוט צני גד ומחוס צני חלי' מוכחה, וסוח' לדעתה מה שנאכל גאנק' פקחים ע"ג ע"ח הצל עכל' עכל' כי צדמת הילץ צצן פונכחים חמוץ ערוץ(חלהצ'יח)סוח'. ופהה לדעתה הצל מוחלה פאנצ'יט. (פלוי פזומה דף מ"ה ע"ג).

* גם זה קאנדרור קובע את מקומה בדורות בית שאן בהגבעה הנקראות "תל סאייעס"

קצת TABOOTH פרק ג' חלוקת הארץ מנשה הארץ

שמות ערי חלק בני יוסף הנזברים בדרבי חבוּל¹: עקרבה (עשר שני פ"ה ט"ב). עיין מה שכתבתי בארכיות כביאור משנה זאת בסוף זה הפרק.

אסירiy (提斯帖א מקאות פ"ד). מכון לנצח שם בערך 2 שנות עיר "גבע" (גביע), וישנו גבע זה אין לו מקום בדברי חוויל ולא בטקראי והוא שם חדש. ולדורות מכון "גבע" הנזכר הכהר "אסירiy".

כפר נטורה (מדרש איכה דף ע"ב ע"א). לדורות מערבית "גבע" הנזכר שעה אי הכהר "בין נטורה" והוא נטורה הנזכר. יתמה (ערלה פ"ב מה איש כפר יתמה). לדורות "ביתא" שהוא לדרום "חווארא" (עין בית אל) בערך שעה אי עד היום הכהר "יאטמא".

בדן שם פ"ג מ"ז כלים פ"ז מה וירושלמי דמאי פ"ב [ה"א]. בטהוחז טזרחת צפונית שם "ואדי אלכאלאן"^{*}. וכתיב הכרתנורה במקצת כלים הנ"ל בלשון המתניתין רמנני בדן וחציר גבע. שבבדן וגבע ישבו כותיים. ובתוסחתא דמאי פ"ב נזכר שיישבו כותיים על יד הירדן בזטן ר' עקיבא ע"ש.

פרק (שם). חלק "ואדי" הנזכר שהוא יותר דרומה ומזרחה סמוך לירדן ממש נקרא כלל"ע "ואדי אלפרכא". ואין ספק ישנות הנחלים הנזברים על ישנות מקומות אלה שתוכנותם בנחלים הנזברים. בקעת עין סוכר (מנחות דף ס"ד ע"ב). לדרום גנטה מעט דרומה) כפר "סאלים" עין שלם בין ובין הכהר "אובלניתא"^{**} [שישם ציון יוסף הצדיק נמצא הכהר "אספאר", וטעין יצא ממש

הרחוק 3 פרטאות אנגליות פאנטו אולם הח' הנדרטאן קיבע את מקומה בהתקום הנקרה "כל אצצאהרא" 3 פרטאות למערב בית שאן בינה ובין עמק יזרעאל מול הכהר שיטא, וזה מפסיכים יותר עס הבית השם צרתן או צורתה אך בפירוש לא נתהדר הנקום הזה.

* אולי ביוון להנחלת הנקרה אצל רביביאן "ואדי אלבעדע" והוא נרשם במאמר הארץ.

**) צ'ל "אלכאלאט" ובן נקרא עד היום, ונם בכלל רשות הקברים ובפרט יחוס

צדיקים שנדרס בשנת שכ"א נקרא "אלכאלואה".

tabo'ot פרק ג' חלוקת הארץ, מנשה הארץ קצר

ונקרא «עין אספאר» ושם בקעה מברכת הפטורה לצד טורח עד הירדן, והוא לפה דעתך בקעת עין סוכר^{*}). גם נראה לי שعين זה הוא הנזכר עין כוישית בירושלים ע"ז פ"ה (ה"ד) וזה וישל עין כוישית מפני כפר שלם עכ"ל י). ומוכח שכפר שלם סמוך לעין כוישית והוא «עין אספאר» הנайл סמוך ל"סאלים". בב"ר פ' צ"ח בסוף, ברכת שטמים מעל זו אוצרות שבבעל עכ"ל. לפה דעתך הכוונה מהוז מעין אספאר שטשקה יש שדות הבעל הנמצאים שם והוא לבני יוסף וזהו ברכת שטמים מעל.

בורני (טנהדרין דף ל' ב' קול רחים בכורני). נראה לי שהזוא הכהן "פארין" למערב ישבם רחוק משפט היה בערך ב' שנות בדרכ ארחות היישטעהלים תלוד "לג'ינין" (עין גנים).

כפר דיכרין. עיין מה שכחתתי בשם הר אפרים. ראמין (זוהר פ' שמיני דף ל"ט ע"ב ר"ז דכפר ראמין). למערב "סכסט" (שומרון) כשעה א' הכהן "ראמין". ואולי הוא ארומה הנזכר במעשה אכימלך (ישופטים ט' ט"א. עיין לעיל). **שמות הנזכרים בספר הישר במלחמת ב"י עם יושבי הארץ בפרשיות וישראל:**

חסר. לפי דעתך הוא הנזכר בפסוק חסר (נחתיה י"א ל"ג). עיין חסר לבניtin. ונרטת הילקוט בשם מדרש ויסעו היא חצר. **סרגטן.** נראה לי שנקראת העיר בן על שם הר סרגטנא

*) בההשערה הזאת שערינו נס החוקרים שאחריו אלם כבר בעיר החכם יוסף הלוי בהירושלמי שנה ד' ערך 4 שההשערה הזאת דוחיה היאו כי הבקעה הזאת נוכחות בבלאי שם גם בירושלמי שקלים פ"ה ה"ב לענין הבאת שתי הלהבות, ואין ספק כי לא הביאו את רבאותם מארץ הכותים שהיתה ארץ טמאה אך גם שם חרפה שבעה בימי את עין כוכב עם בית שם שביהודה ולאמר כי השם סביר הוא שם חרפה שבעה בימי הבית השני להתקיים שהוא שם לפנים עכודת השמש היא רק השערה הדודית, ועוד הים אי אפשר לנו להחליט את מקום הבקעה הזאת.

1) אולי כוונת סילוסטלי עלי סוקוס והצלה סנקכלו חלל הנולcis דמה יעקב כנודע קפלהס וגנו כס כיה מצלחה (עין גמעלה עמוד קל"ז).

ר תבואות פרק ג' חלוקת הארץ, מנשה הארץ

(עין מקומו) שהיה סמוך לה, ובلتוי ספק הוא טעות המעתיק שנהל לוו זו בפי שצ"ל סרטף. ובילקוט הגرسא שרתה ולא נראתה לי. ארכליו. וישמעו כי יצאו להם אנשי ארכליו עכילה. אי אפשר לומר שהוא ארבל (עין ארבל בחלק נתלי) כי הוא במחוזים כנרת ורhone הרכה מבני יעקב. ומצאת ביחסיפון קרטוניות י"ז י"ג אי שעיר ארכלי במחוז יrhoן בתרחק מהלך יום אי ואף מספר שנבנה מארכלוס ונקראת על שמו, מי יודע אם לא כבר שם עיר על תילה הנקראת "ארכילד" ומלה ארכלאוס בנה ותיקן אותה, וא"כ נראה שצ"ל ארכליו בכיו, עין בטומסיף העורך בשם ארבל.

איתנים. נראה לי שצ"ל מחנים שהוא בעבר הירדן מול מחוז ההוא שישבו בו בני יעקב. וגורסת הילקוט מחנה והוא כמו מחנים.

שילה, נעשן, בית חורון, תפוח, הר סיון, כל אלה כתבתם כבר במקומם, עין בהם.

קסטרה. (אייכת רבתני בפסוק צוה הי קסטרה לחיפה. במדרש שטואל פרשה ט"ז קצירה לחיפה צ"ל קסטרה. ב"ק דף צ"ח ע"א בקסטרה או בהר הטלך). מצאת בספרי חכמי העמים שהתקום הנקרוא בעת "חירבאת אטלית" על שפת הים לצפון דאר (טאנטורא) ולדרום חיפה ברגלי הר הכרמל נקרא בימי קדם קאסטרום פערענריינארום. ואין ספק עצלי שעלי כונו חכו"ל בשם קסטרה שהוא סמוך לחיפה. ולבעל כפו"ט *) לא נודע קאסטרום הנזכר ודקק את עצמו לפרש ולדעת מציאות ותוכנות קסטרה לחיפה ואמר קסטרה הוא קיסרין.

טאבא. (בטבעי אי ט"ז נזכר טאבא עצל יrhoן ובית אל). לטערב כפר "געמא" (עין גערה) בערך ג'. שעوت בהרים שהם לטערב בכפר הירדן בנקודת הנבואה שבכל מתחז ההוא עד היום הכפר "טאיבי" והוא בלתי ספק טאבא הנזכר. ובין "טאיבי" ובין

^{*)} פרק י"א בתוצאותנו עמור רנ"ג.

תבואות פרק ג' חלוקת הארץ טנשہ הארץ רא
"עמא" הנזכרים נחל א' נקרא בלו דוגא ריל דנים. עיין
יחסאל מז ט' וגוי¹⁾.
מעברתא ירושלמי תענית פיד (היח). זיל יוסףון
טלחמת היהודים ח' פרק כ'ו ויסע דרך שומרון וניבאל (שכט)
הנקרא מעברתא עכ"ל.

נסלם ביאור חלק בני יוסף
ה אלחי אבותיכם יוסף.

יששכר.

בחלק זה לא נזכר חוט הגבול כ"א הערים לבדם ועל
ידיהם נגביל הגבול.
יירעאל. לצפון עין גנים (ג'ינין) נוטה מעט מזרחה
בערך שעה וחצי הכפר "ירעין" והוא יירעאל. ולמזרחו בערך
שליש שעה הר א' הנקרא "ג'בל ג'לוד" (ג'לוד) וממנו יורד נחל
קטן. ובידיעה זאת מכואר ספסק א' שהוא כחדה וככל המפרשים
לא הגיע לתוכלית הדבר. והוא בטלחת גדרון עם עטלק
(שופטים ז' ג') ועתה קרא נא באזני העם לאמר מי ירא וחדד
ישב ויცפר מהר הגלעד עכ"ל. והנה כל קורא ישאל מי הביאם
ל עבר הירדן מזרחה בטהוו גלעד עד שישבו מהר הגלעד הלא
חנו בעטך יירעאל ? ולפי דברי הנזכרים טובן כונת הפסוק.
השם "ג'לוד" (ג'לוד) הוא לשון משובשת והכוננה הוא גלעד
זה הוא הר הגלעד הנזכר ולא הר הגלעד בעבר הירדן. וזה לשון
הכפו"פ²⁾ למזרחה יירעאל ביושר כמטרצת הסוס הוא העין שהנו
עליה ישראל בטלחת שאל האחורה ויועצא מהרי הגלבוע מן
הרוום וקוראים לה "עין ג'לוד" ואוטרים הישטוואלים כי שם
היתה טלחמת דוד עם גלית והם טועים עכ"ל. הנה מהליפין גילות
בג'לוד. והמחבר הנזכר עבר על הדבר זה ולא השגיח ולא הרגש
הטעות שהוא דוקא בכונתם ריל שנגילות הוא גלי הפלשתי. אבל לא

¹⁾ לפי דעתינו בס פימת מכונת כפל לדגון פזacylic יופיפון מילטמא
סינודיס ס"ה פ"ה.

²⁾ פיק יא כתיצאתנו עמוד ד"ג

רב תבואות פרק נו חלוקת הארץ, יששכר הארץ

שעטם השם הוא טעות כי בלאי ספק השם גילות הוא גלעד הנזכר. וטדי דברי מעיר ירושאל נראה לי לפרש פסוק א' (טלכימ א' כ"ט י"ט) כה אמר ה' במקום אשר לKKO הכלבים את דם נבות ילכו הכלבים את דםך גם אתה. ושם כ"ב ל"ח ויישטף את הרכב על ברכת שוטרין וילכו הכלבים את דמו והזונות רחציו בדבר ה' אשר דבר עכ"ל. והנה יש לדקדק הלא נבות נסקל בירושאל והכלבים לKKO דם אהוב בברכת שוטרין ואיך יקיים דבר ה' במקום אשר לKKO ונוי ? והרד"ק כתוב זו"ל ויש לשאול האיך אמר בדבר ה' הנה נבות נסקל בירושאל ודם אהוב בשוטרין לKKO הכלבים ומהנראה כי ירושאל קרוב לשוטרין, וכי ברכבת שטרון הולכים עד ירושאל והטימות בא אדרומים טן הדם עד ירושאל ושם לKKO הכלבים הרם עכ"ל. ואין ספק אם היה ראה או ידע המזיאות לא היה כתוב כן ישטרחך רב בין זרעים ובין סביסטי (שוטרין) וביניהם הרים וגבעות עמוק ומישור ולא יעלו המים ההריה.

לכן נראה לי "במקומות" אין הכהנה מקומם בארץ כ"א במקומות ר"ל תחת כתו שנאמר (הושע ב' א') והיה במקומות אשר יאמר להם ונוי ר"ל תחת אשר נאמר להם, וכן כתוב הורד"ק וכן האבעז' וזו"ל ופירש והיה המקומות כתו תחת אשר לא עבדת וכו' ר"ל ענשו תחת אשר לKKO הכלבים וגומר ילכו גם דמך אבל לא במקומות בנקודה בארץ כי אי אפשר להכחיש המזיאות.

בஸלוז. למערב הרים תבור (עין מקומו) בשעה א' הכפר "אפסאל". שונם. מכובן לצפון זרעים בשעה א' הכפר סולאמ והוא שונים. חפרים. לצפון מנדו (ליגיון) כשתי שעות הייתה בזמן איזיבוס והיראניטוס הכפר "אפראטא" והוא חפרים וכעת לא נודע). שיאן. בדברי איזיבוס נזכר שהוא בהר (ר"ל הצד תבור). ועד היום בין "דפורי" (דברת) ובין "יאפא" (יפיע) נמצא הכפר "סאין" והוא שיאן הנזכר.

^{*)} אפשר לאחדה עם החורבה צפונית פאריאטה לטעוב עמק ירושאל.

חבאות פרק נ' הלוּקַת הָאָרֶץ יְשַׁחֵּךְ הָאָרֶץ רְגַבְּרַבִּית. כתוב היראנים שבסוטנו לטערב בית שאן בערך שעה וחצי הכפר "הארפא" (עראבא), ולפי דעתו הוא הרובית. וכן עליו כיוון המדרש ב"ר פ' ל"ג ר"א עיר היא בתחום בית שאן ישמה ערבי עכ"ל. ובעת שם הכפר "אדובוני" ותוכנתו בהרי נלבוע*. קשין. כתוב בביבו"פ** לדורות "אקסאל" (קסלאות) כמו שעשה א' קישון ומשם יצא הנחל עכ"ל. ובעת קוראים הכפר אשר יצא ממנה נחל קישון (והוא לדרום מערבית הר תבור) "שיך אבריק" על שם ברק בן אבינועם. והוא סמוך לכפר טזורה. ולפי הנראה הוא קשין הנזכר. בדבה" [א' ו' נ"ז] ערים הלוים נקראת קדש. אביך. לפי דעתו הוא הכפר "קארם עין אביך" שהוא לטערב איבסאל*** נודה מעט דרוםית לשעה א' וחצי יש קוראים קונגאייביש' .

רטת. עיין מה שכחתתי בשם רטה רטתים צופים . עין גנים. לדורות זרעין נודה מעט טערבה בערך שעה וחצי הכפר **** נינין ושם מתחיל עמק ירושאל (מרג' אבן עמר'ו, וסתוך לכפר נחל קטן הנקרא "עין נינין" עין גנים) עין בביואר נהרי ארץ בשם נינאי נהרא. ברבהי (שם שם נ"ח) בשיטות ערי הלוים נקראת עגס. תבור. מצאתי ביחסון שהיתה בזוטנו עיר וטברן בראש הר תבור והחרבות אשר נמצאות שם עד היום הם הרבות בנין בית תפלה שבנה העלענא אם קאנישטאנטין כשבכתבי במקומו. ועל עיר הנזכרת כיוון הפסוק בשם תבור. והיא הייתה עיר לוייה כנזכר בדבה"י (שם שם ס"ב).

בית שימוש. לפי דעתו הוא הכפר "פוףאף אלחאמא" (ר"ל כוכב השמש והכונה בשם בית שימוש) לטוֹרָה בפרה (עין בסטון)

*] ההקירות הראשונות מהדרים את העיר הוואת עב הכפר "עראבא" אצל אשר הימים אשר לדורות נהרי נלבוע.

**] פרק י"א בתוצאותנו עמוד רצ"ג.

***] איןנו כפר כי עיר ובה מושב מנהל (טודע).

רֹדֶת תְּבוּאָה פַּרְקָן חֲלֹקַת הָאָרֶץ יִשְׁכָּר הָאָרֶץ

כחזי' שעה. בפסקתא רבתיה פרישה ט"ו שאלתי את ר"ד א' מון כוכבה ר"ל חכם א' מון עיר כוכבה והוא "כופאף אלחאמא" הנזכר. ובכפו"פ*) כתוב בית שטיש הוּא לדרום צפורי ונקרא בלייע "שומשייה"**). ולפי דעתו הוא בית שטיש לנפתלי (עין מקומו).

שְׂמֹת הָגִזְרִים בָּمְקוּם אֶחָר :

דְּבָרַת (יהושע י"ט י"ב, כ"א כ"ח). בצד הטעבי הר תבור כחזי' שעה המכפר "דיבורייא" והוא נזכר גם בעיר זבולון. מוכחה שתוכנותו על הגבול מפרש ונמנה לשני השבטים אלה.

מְרָאֹן (יהושע י"ב ב'). לדרום הר גלבוע "דר מרואן" (כפוי'פ***). עין כל"א מלכים.

בֵּית עֲקֵד (טלמים כי י"ב). בזמן איזעכיות הרבותיו בעמק ירושאל 15 מיל (6 שעה) מלבניין עכ"ל****).

אָפָק (ט"א ב' ב"ו). הר א' מהרי גלבוע בצד הדורות נקרא "גִּבְּלָ פּוֹקוֹא". אולי נקרא כן על שם עיר אפק בעמק ירושאל שתוכנותה בהר ההוא *****).

דוֹתָן (בראשית ל"ג י"ז). לדרום "גינין" (עין גנים) בערך

* פַּרְקָן י"א בתוצאותנו עמוד בצע"ג.

**) השם בית שטיש שהיה לערים רשות בא"י בימי הביניים היה בל"ם על שם בית הפללה להשתטש שעמד בה, וכמו כן אפשר שטיטה העתיק נשאר (בשנים קטניות) עד הימים הוו, אך זה דבר שללא יעלה על הדעת כי בשפט ערבית יקרא המקומות בתונים שונים שמו העתיק, וכך יותרי נבונה דעת הרוב בעל כפוי'פ, והחקירות החדשות ישחד לאחד את העיר הזאת עם המקום הנזכר עין אלשאטיא בכרך היידן לדורות בית שאן.

****] שם עמוד רצ'ר.

*****) מהבתוב שם נראה כי בית עקד ה"י רק מקומות מקלט או קבוץ להרויות וכן תרגם אונקלוס בית בניית דעה, וכן הושביס כל המבקרים.

*****) שנגה ה"י, כי אפק הנזכרת לא הייתה בעמק ירושאל רק במעבר הירדן הטורקי בהחבל אשר לכה ארץ מפני ישראל, והדא"י כי נס אחורי אשר נינפו בני ארם לפניו בני ישראל טאה אלף רגלי, ביום אחד נסוי הנשארים אסקה וגם המלך בעצמו נס לעיר הזאת להחטא, וכך אי אפשר לקבוע את מקומה באחד מהרי גלבוע. אולי שב העיר הזאת נשאר במעט במלואו ומאיד אפשר לאחדו עם הפסד "פְּיקָה" אשר בטודה יס כנרת בדור השני הולכת לדחק.

tabo'ot פרק פ' חלוקת הארץ, "יששכר הארץ רה
2 שעות וחצי הכהר דזתא והוא דותן*), וסורך לו מראים הבור
שהושלך לתוכו יוסף הצדיקו).
מרוז (ישופטים ה' כ"ג). לזרען ערבית בית שאן בערך
שעה הכהר טראפס" והוא מרוז בלשון משובשת. עין טרעשת
בתהום עולי הכל**).
בית השיטה (ישופטים ז' כ"ב). ב' שעות צפונית מזרחית
לכפר זירין הכהר זיטטה***).

شمאות חלק יששכר הניברים בדרבי חז"ל:

עין טוב (ר"ה דף כ"ה ע"א. ובפסקתא רבתין פרשה ט"א).
בין הר תבור ובין בית שאן הכהר אום אלטאייב" ושם יואדי
טובייני" היורד מהרי גלבוע ("טובייני" כתו עין טוב). ולפי
דעתנו נקרא נ'כ טבעון (במסכת מכשירין פ"ק ט"ג איש טבעון.
מסכת מנילה רף כ"ד ע"ב). ובעת שישבו הסנהדרין בגליל (בבית
שערים או בציפור או בטבריא) נחשב הקביעות בעין טוב או לפ"י
שאוירה צח או לפ"י שתכוונתו על מקום גבוח ורואים שם למרחוקים
ובפרט טורה עבר הירדן, ולכן שליח ר' יהודה הנשיא את ר'ח
לעין טוב כנזכר ר"ה דף כ"ה. וע"ז ירושלמי תענית סוף פ"ב

* איננו בPEAR כ"א חורבות אחדות העומדות על גבעה קטנה הנראית תל
דותאן והוא לצפון סכטיא היא שמרון.

(1) צימליך לכח מוף פ' וימי וכן צמלץ תמן מעלה צמפיק
ויללו חמץ יוקף מה ללו הלו צמת צמלזו מקזולת לנצח להו
סכלך יוקף נציך נל לומו הסורי טבאליכוסו חמוץ נטoco וציך עליו
כמו חמיעץ הרט נציך נל אקיים צנעתה נו נק ציך סאקיים צנעתה
לוי נק צמיקים הוז וכמו עכ"ל. חיילוט צעינוי ליך צל יוקף צמיהו נציך
סכלך טבאליכוסו נל צמיהו נציכו צמיהו נציכו נק ציך.**) אין דעת בורקארד וראבינזון אך השם העברי
ורוב החוקרים מגדירים להשערה הוואת.

**) התקום הוא מההוספות שבסיוף ספר ספרי Taboah, אולם השם העברי
"זיטא" איננו מתחאים כלל אל השם העברי שטה יותר נבונה דעת ראבינזון לאחדו
עם המקום הנזכר שיטה הנמצאה עד היסוד בכר הירדן ונושאת ממפת הארץ.

רו' תבואות פרק ג' חלוקת הארץ ישיכר הארץ
ובריש ס"ד. פסחים דף נ"ג ע"א אהני דטובני. דוא תמרי מחו
עיר עין טוב.

סرونיא(בירושלמי סוף כלאים[ה"ד]בנישטה עתיקה דסرونיא")
בבראשית רבה פרשה א' ראב"א סرونיא. בזוהר פ' תזריע דף נ"א
ע"א האי מערתא דסניר' סرونיא) עד היום בין טבריא ובין בית
שאן מעת צפון לנשר "טיגיאט" שהוא לדורות ים בגורת(עין ירדן)
רחוק מהירדן בערך שעה א' הר ועליו עיר קטנה ושם "סירין"
היא סرونיא הנזכר ואולי הוא בית שירין הנזכר בירושלמי סנהדרין
פרק ד' מיתות [ה"ב].

נעוריין (פסכת חולין דף הי ע"א). לטווחית דרוםית "זוריין"
בחצי שעה הבהיר "נעורים" בקצת הרי גלבוע והוא נעוריין הנזכר*).
ומה שנזכר בדהי א' ז' כ"ח אינה נעוריין הנזכר בארץ הגליל כי
היא הנזכרת בעיר גבול בני יוסף (עין לעיל נערה).

כפרה (ירושלמי שקלים פ"ה [ה"ב] רדי אול לבירה,
בירושלמי טnilה פ"א [ה"א] בכנשתא דכפרה). לטווחית דרוםית
הר תבור כשתי שעות הכפר "קאספאר". ובכפו"פ***) כתוב שהוא
חררים שנה ברואה.

נעימים (מדרש רבה פרשת ויחי [פרשה צ"ח] הארץ כי נעה
זו נעים). לדרום הר תבור נוטה מעט מערבה כשעה א' הבהיר
"נאעין" הוא נעים.

תנעם (שם מנוחה כי טוב זו תנעם). לצפון בית שאן נוטה
מעט מערבה כשתי שעות הכפר "תנע" הוא תנעם.

פסלון (שם בקעת פסלון). בין ההר שקורין חרמון הקטן
(עין עתק ירושאל) ובין הרי הגלבוע עתק צר ובסופו העתק סטוד
ליידן עד היום הכפר "פאסאל" ולפי דעתינו על שמו נקרא כל
העתק והבקעה הנזכרת בקעת פסלון.

*) בירושלמי דפוס וייניציא הנזכר ידרוניין.

**) בכפו"פ פרק י"א בהזאתנו עמוד רצ"ג נאמר כי נעוריין הנוי היה לדרום
הר תבור כמו שעיה נטה מעט למערב וקורין לה נערה.

***) פרק י"א בתזאתנו עמוד רצ"ב.

tabo'ot perek ni halukat ha'aratz yishshar ha'aratz ro'

כפר ברקאיו) (סוף מסכת בריתות. מסכת פסחים דף נז ע"א). למערב "גינין" (עין ננים) בחצי שעה הכפר "ברקין" (כפו"פ*) ונודע עד היום **).

כפר תמרתא (מסכת טnilah דף טז ע"א ריש איש בספר תמרתא). לארץ עין דור (עין מקוטו) בחצי שעה הכפר "תאמרא", אולם (ירושלמי[סנהדרין] בפרק כל ישראל זהה). ירושלמי שביעית פ"ז אולם רבתי. ספרי פי בלק). עד היום בין סירין ובין האטלי (עין לקמן) כפר "אולאטא" (עין תחום עו"ב).

גبول (מסכת כתובות דף קי"ב ע"א. ירושלמי חלה פ"ג [היא] ר"י. גבולית). בדרך טבית שאן לטבריא טהלה שעה וחצי בצד השמאלי בתחום הנחל עיר "גبول" וקוראים נבול תחתון ושאל מערב הנחל בשתי ישעות מלמעלה על שפתו עיר נבול העליון (כפו"פ***). ונודע כהיום בשם כפר גבול או גבול.

תוכנות חלק יששכר :

מצד הדרום היה מניע עד הירדן וסתוך לשפת ים בירת הדרום. לצד הצפון מניע עד הר תבור ומשם הולך חותם הגבול מערבה דרך איפסאל וקארם עין אביש עד מחוז הר הכרמל. והנה כל עמק יזרעאל היה ליששכר ונקודה הדרומית [שלו] חלקו לפיה דעתה היא רמת רטה רמותים צופים. ובכר כתבתה בחלק בני יוסף שיששכר מוסנער טבני מנשה משלישה רוחות. ואולי על זה מרמי יעקב אכינו בכרכתו רוביין בין המשפטים (בראשית פ"ט י"ד). כתוב היוסיפון תוכנות יששכר מירדן עד הר כרמל עכ"ל.

נסלים ביואר חלק יששכר אם להעומם ולהחטאיהם לא אזכור.

1) הולי פול הסכל דליך עלק מהזיכיל פיטיפון זקסל מלמאות פיסודות גו לי צעל פגוזול זין גליל זיין צומיכון.

* פיק יא בתוצאתנו עזוד רצ"ר.

**) הכפר הזה רחוק כשרה לרמות מערב גינין (ראכינזאהן).

2) פול גאנקליך מהזיכיל יוקיסון ע"ז י"ח עיל זגאל פגנה פולזוף,

***) פיק יא בתוצאתנו עזוד רנ"א.

רָחַת תְּבוֹאוֹת פֶּרֶק ג' חָלוֹקַת הָאָרֶץ זְבוּלֹן הָאָרֶץ זְבוּלֹן

יְהוֹשֻׁעַ י"ט וַיַּעֲלֵה הַגּוֹرֵל הַשְׁלִישִׁי לְבָנֵי זְבוּלֹן וָגֹי וַיַּדַּא לָהּ וּבֵית לְחִם עָרִים שְׁנִים עָשָׂר וַחֲצִירֵיהֶنֶּן.

אֲפָגָן שְׁנִכְרֵה חָוט נְבוּל חָלֵק זְבוּלֹן לֹא נָדַע לַהֲגַבְּילֵוּ עַד יְשַׁחַקְוּר עַל כָּל שְׁמוֹת הָעָרִים שְׁבָחָלֵק זְה וַיַּעֲלֵת תְּכוֹנַתָּם כִּי מְעֻטִים הַס שְׁנוּדָעִים לָנוּ. וַהֲרֵבָה וּבְפָרָט עָרִי הַגְּבוּל מְטַשׁ לֹא נְדוּעִים וּכְבָר אָבָד זְכָרָם. לְכָן אָזְבִּיד מָה שְׁנוּדָעַ לִי אָוָלִי נָזָה אָחָר כֵּן לַדְרֹעַת לַהֲגַבְּילֵוּ.

יְקַנְּעַם. כָּבֵר בַּתְּבָתִי בְּכִיאָוָר לְאָמְלָכִים שָׁאָוָלִי הִיא עִיר "קָאָטָן" לְצָפוֹן מְגַדְּוֹן כִּשְׁתִּי שְׁעוֹת וַחֲצִי וְתְבוֹנָתָה כְּמַחוֹז (ברנלי) הַר הַכּוֹרְטָל וּבְשְׁפָת נְחָל קִישְׁׂוֹן. וַה וּפְגַע בְּנְחָל אֲשֶׁר עַל פְּנֵי יְקַנְּעַם. כְּסֶלֶת תְּבָור וּדְבָרָת כָּבֵר בַּתְּבָתִים בְּחָלֵק יְשַׁשְׁכָר. יְפִיעַ. לְמַעַרְבָּן צְפָונִית "אִיקְסָאל" (כְּסֶלֶת) בַּעֲרָך שְׁעה א' הַכְּפָר "אָפָא" הוּא יְסִיעַ.

גַּת חַפְרָה. עַיִן טָה שְׁכַתְבָתִי בְּלָא מְלָכִים מְלָך חַפְרָה. רַמְּזָן. לְצָפָונִית מְזֻרְחִית צְפּוֹרִי בַּעֲרָך גַּי רְבִיעִית שְׁעה הַכְּפָר "רִיטָּוֹן". וְלִפְיֵי דָעַתִּי הִיא עִיר דְּטָנָה עִיר לְוִיה (יְהוֹשֻׁעַ כ"א ל"ה). וּרְאֵיה לְדָבָר שְׁבָדָהִי א' וַיְסַב נְקָרָה רַמְּנוֹן. וּמְוֹכָה רַמְּנוֹן הִיא דְּטָנָה הִיא רַמְּנוֹן הַמְּתוֹאָר. וְלְמַעַרְבָּן רִיטָּוֹן בַּעֲרָך שְׁעה א' חַרְבּוֹת רַומְּטִי וְהָם לְצָפוֹן צְפּוֹרִי מְכֹוֹן *).

וּמְצָאתִי בְּתִיב בִּשְׁמָמְהָרָם אַלְשִׁיךְ עַל סְסָוק רַאֲשָׁךְ עַל יַד כְּבָרְמָל וְזֶל בְּעִינֵינוּ רַאֲנָנוּ עַד הַיּוֹם קָרוּב לְצִיפּוֹרִי עִיר שִׁשְׁתָּה רַומְּטִי וְשָׁם הִיה יוֹשֵׁב אַנְטּוֹנִינָה וַיַּסֵּב שְׁמָה רַומְּטִי כִּשְׁמָמְלָכָתוֹ וְכֹוי עַכְ"ל. וְאָוָלִי מְתָחִילָה שְׁמָה רִיטָּוֹן וְהָוּא הַיְסֵב שְׁמָה רַומְּטִי (עַיִן אַרְכִּילִי בְּחָלֵק בְּנֵי יְוֹסָף).

יְוֹשָׁלָטִי מְגַילָּה פ"א [ה"א] קְטָה וּנְהַלְלָן וָגֹי.

* הַעִיר רַמְּנוֹן מִתְּאַחֲרַת עַס הַכְּפָר רַוְתָּאָנָה אַישָׁר בְּקַצָּה הַעֲטָק סָאָחָעָל אל-גּוּטְיוּחַ לְעַצְעַן צְפּוֹרִי וְנָאָתָה וְיַוְלֵל הִוּתָה כִּי גַּס הַאֲחָבָר כּוֹן לְהַבְּדֵל הוּתָה רָק שָׁלָא דְּקָדָק בְּשָׁטוֹן.

תבואות פרק ב' חלוקת הארץ זבולון הארץ דט

קטת היא קטנית (כוסוף מסכתא שיטה ר' יוסי קטנותא¹). לפי הפשט היה מעיר קטנת. וכן בתוספתא דוכתה פ' ט"ז אבא יוסי בן קטנות איש קטנותא¹. מצאתי בספריהם שלושון سورיא נקראת עיר "קאנא" קטנה (בטו קטנת) ועד היום כפר "קאנא" בغالיל לטורה ציפורית גותה טעת דרומית בערך שעה ורבעית ויהיא בלתי ספק קטת קטנה קטנית.

נהלל היא מהלול. (נזכר ניב בירושלים מעישר שני פ"ה ה"ב). עד היום כפר "מהלול" מזרחה דרום לכיוון סאטוני אשר אזכיר בסמוך בערך נ' רבעית שעה²).

שומרין היא סימוני² (ב"ר פריש' פ"א רבינו עבר

¹) לפניו הנירוטא "בן קטנותא".

2) ויטלפלס מה מקפה פטנול (קווצה פ"ט ע"ה פטנול פ"ז) מטעמת ר"י קטנות פקו מקלים ולמה נקלם טמו קטנותה צה"י קטנותן של מקלים נקלם על כס עליון. ונכללה לי קטנותה פטנול פטנול פטנול מקלים (כמו לב, לב') יוסי בן קטנות חיש קטנות, וכן קטנות סכופת נקלם מעל קטנות, באו ל"י בן לימון קופת, טה"י מעיל דמץק, כל קסלה, טה"י מעיל קפלת, טען בן מלחמת, מעיל פמלטן פטנול עד פוץ שלמלן. לי יוקי בן קפלת (מדוכט חפטך הוא י"ג) טה"י מעיל קללה. וכן מוכחת מילוטלמי פ"ז ריש קללה (מדוכט חפטך הוא י"ג) טה"י מעיל קללה. וכן מוכחת מילוטלמי פ"ז ריש מילוטלמי פ"ז ריש צפוק גמליך עליינו חת בן טחולן (יאט"ז ז' ח) פ"ז חנוך מילוטלמי פ"ז ריש מילוטלמי פ"ז ריש צפוק גמליך עליינו חת בן טחולן ע"כ. דחיי זרוכה בן פטנול על כס מוקומן, וח"כ מלחמל פטנול חמי יוקי בן קטנות ר"ל פטנול וילך מעיל הטונתל, ולמה נקלם עוז חיש קטנות, וצאי מקפה פטנול ולמה נקלם טמו קטנות, ומטייב טה"י קטנותן של מקלים.

ועל דרכך זה יט נבלט לפון פט"ק (טעןיפת כ"ה פ"ח) וחלמי קלו נ' נמוס חיש גס זו לכל מלחמת דבוס קלקל ליש חמי גס זו לטענה. סיס לדיקק מה מקפה פט"פ האלך לפסי הפטע סיס מעיל גמזו פטנול (למעלה נעמוד קק"ד). לכן דרכך פול כטנול חיש על כס מוקומו נוכל נס, פידיעה, כמו יסחם פגנעלוי, נמלוי פחלצלי, לי יוקי פגנעלוי, ר"י הגדשי ולכיס כמושס. וכן היה כחו לבקל נמוס פגנעלוי, ומלחמל סקללו חיש גמו, ולחי טעם נדכל. ואשיך שעל פכל פיס חומל גס זו לטוענה. (פסי פטנול דב' מ"ז ע"ג).

²*) עס"י מצב המקפה אפשר לאחדה עם עין מהיל.

² (נ"ט, לעמי פום קימלנייחיל זטוכיכל יוקיפון זקצלו מעטה סיון דב' ז' ע"ה).

ר' TABOOTH פרק ג' חלוקת הארץ זמילון הארץ

על סיטוניא). לדרום (נוטה מעט מזרחה) "שעטר" (שפרעם) בערך 3 שעות הכפר "סאטוני" *). יdaleh dia chiriy. טרבית דרוםית "סאטוני" בשתי שעות וחצי הכפר "קיללאט אלחירי" **). בית לחם, למערב כפר "נאצארא" (הידוע לנוצרים) בערך 3 שעות ולדרום ישעטר הנילג'כ בערך 3 שעות הכפר בית לחם***).

שמות הנזכרים במקום אחר :

קטרון (שופטים א' ל'). בפסכת מגילה דףוי ע"א קטרון זו צפורי והוא למערב טבריה נוטה מעט דרוםית בערך 5 שעות וחצי (באכה רבתו בפסוק בלע הי ולא ח'י טיל כטבריה לצפורי) והוא על ראש הר גביה (כמו שאמרו בפסכת שבת [קייח ב'] יהיו חלקו עם פסקי שבת לצפורי] ובלו' נקרא "צאנדריא" ובזטן היונית נקרא דיזעטאלים וכעת כפר גדול (ב' ר' פ' ס' ב' שמעון איש קטרון †).

מדון (יהושע י'ב י"ט). עין מה שכחתה בלא מלכים.بعث נקרא "פادر מאנדא"****). לצפון צפורי בערך שעה וחצי

*) כפר קטן בשם שאטוניא נמצא 5 סרפת אングליות למערב נצרת והוא יותר מזמן להרי סיטוניא הטעוקשת, כי מקומו אינו רחוק כ'כ טכטרא קאנא שהיה קצת לדעת המחבר, ולהנס הלקה מהחבר לבקישה בדרך רוחקה.

**) בהערה הקודמת העידנו כי המחבר הילך בדרך רוחקה לביקש את הכהר סייניא. ונעם את העיר הוריה היא יdaleh נובל לאחד יותר עם אלחואיארא בדרכו בית לחם של אטולן הנז' סטוקו.

****) הוא כפר קטן רחוק 7 סרפת אングליות לצפון מערב נצרת.

1) צמכת תבניות דן כ"ד נ"ז צוכב צינעמה לרצלו מהל מערל פד לטפוק מזרחי למפולי לדגלת עכ"ל, ט"ק ול"ל אלזמי לממוזל****). וכן מלחמי זkaplis יטניש. וייתו שלבן יט צעיף מהותי, ודגלת כוֹה סמוך למלץ צטן.

****) כן נם גרטה העין יעקב ובכר תקנו בו נליות השכינה ההירושית.

*****) עין לטולה עמוד ק"ו ובהרזהא.

תבואות פרק ג' חלוקת הארץ, זבולון הארץ ריא
 לערבית צפונית דומית בערך שעה, ושם קברות עקיבא בן מהלאל
 ור' יששכרו, שטען בן גטיאל וכולם תחת הכפר. (ב"ר פ' נ"ב
 וע"ד. ויקרא רבה פ' א' ר' יששכר דכפר מנדא. תוספתא יבמות
 פ"י מנדון¹).

שמות הנברים בדברי חז"ל :

זבולון לחוף ימים ישובנו והוא לחוף אניות וירכתו
 על צידון (בראשית ט"ט י"ג). לפי הפשט נאמרה כל נבואה
 זאת על תחומו וחל ארצו אישר יחול בארץ. ונראה לי שלברך
 אמר לחוף ימים בריבוי שהכונה על ים הנדור וים כנרת זבולון
 טנייע לבני ימים אלה. ומצאת ראיות לדברי בדברי חז"ל² :
 מסכת ט溺יה דף ו' ע"א אמר זבולון לפני הקב"ה בו:
 זלי נתת ימים ונחרות אטר לו כולן צריבין לך ע"י חלוון שנאמר
 ושפוני טמוני חול תני ר"י שפוני זה הלאון, טמוני זו טרית, חול זו
 זוכית לבנה. ובמסכת שבת דף ב' ע"א צידי חלוון מסולטא
 דצור עד היפה. וכן הביא הילקוט פ' וזאת הברכה בפסוק כי
 שפע ימים ינקו וה"ל אמר ר' יוסף פעם א' הייתי מהלך בדרך
 טבזיב לצור ומצאת זקן א' ושאלתיו בשלום אל פרנסתך בטה
 אל מחלzion וכי ע"ש. הנה ידענו בזה שהגיעה זבולון לחוף ים
 הנדור. ובזהר פ' תרומה ד' כת' ע"ב מצאתישתכלת (הוא חלוון)

¹) צפאות כה סג'ג פגלאן "זני מלון" פול ט"ק ועיין לקמן צס

שיון כמלק נטהלי.

²) זה לסתן תזוכר פ' קלח בפרק ויקל מה מופע מלכזמי (ד'
 ט"ח ע"ג) כמו זבולון לחוף ימים יטבון, וסלה יטל' חד טה צמדזיכי?
 להל' מה' נטע יטבון יטבון ולמי לוקמו פגילה בצל עלה וירכתי
 עלי לילון בל"ט ולמי ייך יטבז וזבולון טוקול ליעינט לגופל סוה ויס
 בנטה כהה צמדזיכי ומכה לסתכח פלזון נטכלה עכ"נ. ולפי דברי
 ט"ק סצצלי הצל לזריל צמיאז עובח(סgas) זיס בגודל נמלט כטזון
 (וכן פול האלימות) וווכח סgas יס סగול צמאלקו כל זבולון וכט
 צנעל נטהלי יטבז.

ריב תבאות סוף נ' חלוקת הארץ זבולון הארץ

בא נס טים בנרת ישוא בחלקו של זבולון. וכן בזוהר פ' בהעלוותך דף ק"ז ע"א מפורש ישם בנרת היה לזרולן. אבן יש לדרך שאטרין במסכת מגילה הנזיל רקה זו טבריא ועינינו רואות שטבריא על חוף ים בנרת ורקה נבר בערי נסטלי וטובח שלא היה לזרולן כל חוף ים בנרת כ"א חלק טנו ונס לנסטלי היה (ועיין בסוטון).

במדרש רבה פ' ויחי (פ' צ"ח) וירכתו על צידון ר' אליעזר אוטר זבוד דגילה ר' אוטר בגדל ריו עכ"ל. בין צידון ובין ראמ צארפאנד" (צופת) על שפת דים נמצא כפר א' הנקרא בליע "בורני אלריו" (בורני בליע מנדל). וא"כ אין ספק שעל כפר זה כיוון המדרש, וא"כ צ"ל ר' אוטר בגדל ריו. ולצפון מזרחית צור בערך ב' שעות נמצא כפר הנקרא בליע זיבדי והוא לפ"י דעתינו זבוד דגילה. וזה ידוע שזרולן הגיעה עד מהו צור וצופת.

ומצאתי בילקוט פרשה ויחי בפסוק זבולון לחוף ימים וז"ל מה ראה יעקב אבינו שכיר זבולון אחר יהודה והלא ישבה גדור מטנו אלא צפה אבינו יעקב וראה שעתידה ירושלים להחריב ועתידה סנהדרין שתפקידה ממקומה מישבתו של יהודה ולקבוע בחילקו של זבולון לפ"י שבתחלת גלתה סנהדרין ישבה לה ביבנה ומיבנה לאושא ומואושא לשפרעם ומשפרעם לבית שעריהם זמבית שערים לצפורי וצפורי לטבריא עב"ל. וזה מוכח שאושא ומשפרעם ובית שערים וצפורי (וטבראי) בחלקו של זבולון הם אושא (chospta מקאות פ"ז מעשה במקואה שבין אושא לשפרעם). למערב "סראת" נוטה מעט צפונה כישתי שעות וחצי הכהר אוסא.

שפרעם. לדרום חיפה כשלשה שעות ולמערב כפר מאנדא כישתי שעות הכהר הנקרא בליע "שׂעטר" (שפראם בחילוף האותיות), ובינו ובין אוסא מראים כבר ר' יהודה בן בכא בנו בר בטסכת ע"ז ד"ח ע"ב ע"ש. בשפרעם מבני עטינו כשלשה מניניות ולהם בה"כ*).

* כלוח אין ישראל שנה ה' לשנת ח"ט עמוד 184 באנו זהן יסוד של יישוב היהודים האחרון בשפראם ובעת יש בה רק 45 נישות.

תבואות פרק נ' הלוּקַת הָרִץ זְבוֹלֹן הָרִץ רֵיכָן

בֵּית שָׁעַרִים. נִקְרָא כָּעֵת "תּוֹרָאֶן" וְהַכּוֹנָה תּוֹרָא, תְּرָגָנוֹת
שַׁעַר תּוֹרָא, וְהוּא מִרְחִית צְפּוֹרִי נִוְתָּה מַעַט צְפּוֹנִית כְּשַׂתִּים שָׁעוֹת.
זָאוּלִי הָוּ אֲבִי תּוֹרָן בְּמִסְבַּת שְׁבַת קֶד' ע"ב. וּבְכְפּוֹ"פּ*) קוֹרָא
לְבֵית שָׁעַרִים אֲשֻׁרָה**).

צפורי זכרתי כבר. טבריא אוכיר לקמן במקומו אי"ה.
קצתה הייננה של צפורי¹) יעדכין פ"ט מ"ז). והיא
בתוך ע' אטה ושירים לבית פעון (עיין טקומו) כנזכר בירושליםי
עירובין ס"ה (ה"א). וכיהום כבר נחרבה העיר, אכן נודע תוכונתה
ע"י ציון (מערת) ר' עקיבא שנזכר במערת קטרה כנזכר במדרש
משלי בפסוק טבחה טבחה שהוליכו לנטיפטרם של קצרים
צ"ל קטרה (עיין מה שבתבתי לעיל בשם גכתון) והיא בהר
לטערב טבריא בערך שלישי שעה. מדרש שטואל פ"ב"ז ר' יצחק
בר קטרתה אולי היה מקטרד.

* פיק י"א בתוצאותן עמוד ש"ב.

*¹ היטש בית שערם נודע עוד בפי האמיראים שהוו אחדי החרבן בעת אשר השפה הארץית כבר הדרלה מהיות השפה המדוברת באז'ן, ולכן אי אפשר לאחד שואהיב החליפו את השם בית שערם להיטש הארץית תונאן (כטו שארכנו למעלה עוד קב"ב אצל שערם). ולכן אין להשענת המתברר כל יסוד, והאיחוד של הרוב בעל כפיפות בכך טהה, נאותו נובל למצא בהתקות הנקרה בעת אנטיאקיא לארח אסורי ונישאת במתת הארץ של יואן די מעלדיין

¹⁾ ופיילט קולטה כוֹל קפנרט גמאל וכוֹל גָּלְשׁוֹן רַוִּינִי מהנה
ומעלבָה גָּלְשׁוֹן אֶסְטָה האמְלָחָה (וְחוֹלִי caserne מלון זה) וטלטן ליפולי,
כֵּנוּ פְּלוּמְבָּיִים צְבִיאָן ווּוְצְלָל וְטוּצִיאָן אֶסְטָה חִילּוֹתִיהָס, ובנְרָלה כִּילְגָּדָה,
וְכִיאָנָה כִּילְגָּדָה מְזִיעָן יְהוֹצָע דָּן כָּוֹן כְּנוֹכָל צְמָקְכָת גָּלְכִין סְנִילָה לְקָלָה
הַיְתָנָה מְוֻקָּפָת חָוָמָה מְזִיעָן יְהָצָ"ה. וְלָהִיא גָּלְדָּלָה שְׂקָלָה כִּילְגָּדָה
צְמָקְכָת אֶגְמָת דָּף קְכָ"ל לִי צְמָנָה אֲנָפָלָה דְּלִיקָה צְדִיחָן וְצָהָו הָצָי
גָּמְעָלָה שָׁלָל לִיפּוֹלִי נְכָזָות פִּילָקָה רְקָ"י גָּמְעָלָה צְלָעָונָה וְצִירָוּצָלָעָה אֶסְטָה
צְמָקְכָת אֶגְמָת וּבָן צִירָוּצָלָעָה מְקָבָת נְדָלִיס מְ"ה [ס"ע] וּבָן צִירָוּצָלָעָה כּוֹף
מְקָבָת יוֹמָל [ס"ה] [ס"ה] פּוֹצָל מְגַטָּה זָה וְחַוְאָל וְיַלְדוֹ צְבִיאָן קְיָלָה שָׁלָל לִיפּוֹלִין וּכְוּן.
סְכָם מְוֹכָם אֶקְלָה כִּימָה מְוֹצָא גָּמְעָלָה שָׁלָל לוֹעָיִס לְכָן נְקָלָה קָלָה
וְנְפָגָה.

ר' יד **תבאות פרק ג' חלוקת הארץ זבולון הארץ**

שיחין (שבת דף קכ"א ע"א). מוכח שסמן לצדורי היה והיא הייתה עיר נדירה והשובה כטו שנזכר באיכה רבתי בפסוק בלע ה' : ישיחין כבול ומנדרא. גם יצא כפר ישיחין שבת ק"ז ע"ב. גם כפר ישיחי ביבמות פרק האשא שהלך בעלה. ולפי דעתו הכל א'. בשעת החרבן נהרב ישיחין ונעשה כפר. (עיין שכבה בנוצבי שלמה ט"א ד' י'). ביוסיפון קדשווניות יג יב ד' וכן במלחמת היהודים א' ד' ב' נזכר ישיחים עיר סטור לצורו. ולפי דעתו היה ישיחין, ישיחי, שכבה.

נופתא. גם נקראת נובבתא במדרש קהילת בפסוק כל אשר יצא יך, בטעשה מות רביינו הקדוש. וכן בירושלמי מגילה ר' יונתן ספרא דנוotta. גם ירושלמי שקלים פ"ז [היה], בפסbat עירובין דף ס"ד ע"ב ר"י מנופתי היה כי מיל מציסורי בנזכר במדרש קהילת הנ"ל. ולפי דעתו זו בונת המדריש רבה פי ויהי [פ' צ"ח] יונה משיל זבולון היה הה"ד ויעל הגורל השלישי, ונוטר אילין נובבתא מצורי עב"ל. וכל המפרשים דחקו בפרשיהם, וכי נראה שכונתו על עיר נופתא נובבתא הנזכרת שבתחום צורי. יודפת הייננה (ערכין שם). עיר בגליל שלחים בה יוסיפון עם מחנה בעספיאן. ומצאתי בדבריו שתבונתה סטוך לעיר. אף (ישיע). ולפי דעתו הוא הכפר הנזכר עד היום דפאטה (ויש קוראין נ' פאטה) לדרום יפי' הנזכר בערך שעה א'. ולפי זה טעות הוא מה שאומרים בני הגליל שבצער יודפת (קוראין בר' והוא טעות השני) בעיר צפת הוא. כי תוכנות יודפת סטוך ליאפה כמו שבספר יוסיפון לרומיים. ומצאתי בדבריו בתקום אחר בחלק מלחמת היהודים 2. 20. 6 שקורא התבצר של צפת "צאפה" לא יורשת, זבחים ק"י ע"ב ר' מנחים יודפהה. שהיא מעיר יודפת הנזינו).

1) לדעתו סול פנוך חמוק סול נלה פוף פ"ג ל"י חומר מעקע יעדת (חמלת יספ), כי יחוק מן דעתו לומל שכונתו יעדת (צמצע ל"ג ל"ג) חמוץ עליון גכל על טם יס קוֹפֶן, פנודע עד פום ולחי עלהן טהוּט כסוק כלנה מט"י, וצמאם נגעני נלה דף כי ע"ה פגנקלן כן מעקע יודפת (צלי פגנקל דף מ"ט ט"ח)

תבואות פרק ג' חלוקת הארץ זבולון הארץ רטו

טעון (ובחים דף קי"ח ע"ב, ב"ר פרשי ה' יוסי מעונאה. בתוספתא דשביעית פ"ז טuin בnlil התחתון). לטערב טבריא כרביית שעה חרבות טuin. ובזמן כפויו הייתה על תילה, וכתב*) טuin זה הוא אותו של דוד שנאמר עליו מדבר טuin וערבה וגומרה, שנה ברואה כי דוד ישב אז במדבר יהודה, ואילו נודע למחבר טuin וכרמל וגוי שם עד היום לדרום חברון לא היה פיתח שטuin אצל טבריא הוא טuin של דוד. ולא עלה על הדעת לומר שדוד המליך ברוח לנילך דרך מהו נבע ונבעה מקום ישיבת שאול ואנשיו¹⁾. וכעת "קאללאת אבן טuin" לטערב "טג'ל"

כחזי שעה²⁾.

^{*} סיק י"א בתקצאתנו עמוד רפ"ז.

1) זוקין מעטה מייו דג' ע"ב דעתנו מוגני (כ"ל ניח מעון) ד' טהליין מעגלי עכ"ל (והו מימק 12 לקיס).

2) צוקכת זמנים הנוכל מכל כולה שה爰ו כל פשוט רוחם והין לצל יפקיך זינו לזכינו. היל לד"ט זן מליקות נל"ט הפקלה נז' כגן זי בכמה לעונן. פילץ לט"י מ"ס פיו רוחין הם טילה ולוח פיהם לצל יפקיך עכ"ל. בין מי טילדע מלאות מקומות הלא ילה ויזין טה, הפה נחלות מעון טילה פשוט לוחק מענו יומך מסלך יוס ומל' וכל הלי טכס (וזפלו כל קרנץ, עין מקומו) מפקין נלחומת נלחומת טכס וב"ט טינה פשוט לדפוס אקס קלרצט טונות. הלא נלחומת נלחומת גזה סהיל כבשטי לאו, טכס יאנז הז צנץלי הוו קמנז נו זי בכמה לעונן פשוט לאנרכט טכלי צפוני סהיל ד"נ נו ופה לה נו זי בכמה לעונן פשוט לאנרכט טכלי צפוני סהיל ד"נ צלינקע גזה סהיל כי טכלי צלנג'י סהיל וכבל טזתי (עין זקנוך) צלינקע גזה סהיל כי טכלי צלנג'י סהיל וכבל טזתי (עין זקנוך) מיטול זין הכל מעון וכל טזתי. וככל חמץ זדריך אכפל קהיל נטצעיל يولדים צעריך טעה מ' מטה מטה נז יס בכלה ולוח סיה צמונת לחומת עיניכס עטצעיל' נעל בכמה לעונן טוס לצל ד"נ כפלים ומקומות מהליים יפקיך. הצע נא צכנתה לעונן לוויים טילה ולוח פיהם לצל אפק, כי היל נלחומת טס טינה, וכלהמת לצל גנטק זין מעון וזין טינה. (עין צילוסטנאי מגילה פ"ה כגן הכל זי מעון. ועובדם לדוח פפי' לט"י).

רטז תבאות דרך ני חלוקת הארץ זבולון הארץ

כפר שובי (ב"ר פ' פ"ה דסלקי ליה מן טברין ונחתיין לה מן בספר שובי). עד היום לטעוב טבריה בערך כי שעות בראש הרים בספר הנקרא בל"ע, "כאפר סאפת" והוא כפר שובי הנזכר, עין תאנה). קהילת רבה כי כי מעשה באחד מגדיי צפורי שבאתה לו מילה ועלו אנשי עין תאנה לככדי, ע"כ. עד היום בדרך טבריא לצפוני לצפון מזרחית קאללאת אבן פאעאן הנזי נמצא מעין גדול הנקרא "עין תין" (עין תאנה). וטוחן ששם הייתה תבונת עיר "עין תאנה" הנזכרת.

רביתא (חולין דף ס' ע"א גידא רביתא). לפי דעתו הוא ואדי (נחל) ראותיא היוצא מתחו פרראי ובית ענן (עין מקומם) ונופל לצפון "מנידל" (מנדלובים כנרת). ורחוק מכך הם צפוניות טברית בערך שעה א' המכפר ראותיא.

סנבראו (ירושלים מגילה פ"א זה ארבה וח' פרשה צ"ח). הוא סנאברי שהזכיר יוסף בספריו מלחות היהודים 2,8,4 וכתב שהוא 30 ישתADI שעה וחצי לדרום טבריא ושץ מתחיל עתק הירדן עכ"ל ובעת לא נודע. וכי הנראה הוא לצפון הכפר אלקיראק שתכונתו סטוק לשעת הים והירדן.

עמוס (קהילת רבתיה דף קיז ע"ב ה' תלמידים היו לריב"ז). מצאתי ביחסון שצטום בנليل על מעינות טבריא, ריל חמי טבריא. ובلتוי ספק סטוק למקום שנמצא בעת הטרחן (עין מקומו ועין חמת).

קרוטי והטולים וערוך גרם חטלים (מנחות דף ס"ו ע"ב טשם היו מביאין את היין *) (קרוטיה היא קרייטים עיין מקומו). לדרום ים כנרת סטוק לירדן מול הר תבור עד היום הכפר אלחאטלי והוא לפי דעתו חטלים או הטולים והוא במחוז טברך וסורייה בכר הירדן.

* הוספה מפרי תבואה דף מ"ט ע"ב.

1) יוטלמי בצעית פ"ט [ס"ז] כי נוי לנגיד וגהדים על פיו צס סגדות סקופוליס הפלגית חילזמת קינינגלי,

**) לפניו הנושא קדושים ועתוליין.

תבואות פרק ג' חלוקת הארץ, זבולון הארץ רין

עיר לבן בהר (שם*). מצאתי בספריהם שעיר נוצרה בגליל נקראת בימי קדם עד לבן, לפי שבתוון הוא כל אפר הארץ ובנינים לבנים והוא בהר. ולפי דעתו היא בית לבן בהר. בית רימחה(שם), אולי הוא ראמע' לmorph "אוסא" בחצי שעה. גדים (עדובין בפ' עושין פסין ר' הגראמי תלמיד ר'ע). עיר בגליל כן כתוב יוסףון מלחמת היהודים 12, 6, ובתקום אחר בחלק הנקרה וויטה דף 1029 הנרשא גראמי (ודאי טעות המעתיק צ"ל גראמי) עיר בגליל 20 רים (שעה א') מצפורי עכ"ל, לא נודע. ספסופה (ירושלים תורות פ"ח [ה"ז]). לדרכם "שפער" בשלשה שעות הכהר "אסיפה" אולי הוא ספסופה. וייתר נ"ל שהוא כפר "ספסוף" בין צפת ובין טירון.

תבונת חלק זבולון.

מאוחר ישלא זביגנו לדעת ערי קצויות חלק זבולון ע"ט הממציאות, כי לא נודע לנו שריד**) מרעהה*** רבשת**** עתה קצין חנתן**** ני יפתח אל. ובכל הקירות ודרישתי הוו במציאות והן בספרוי הראשונים והאחרונים לא נמצא זכרון שנות אלה. וא"כ קשה לנו הרבה לדעת ולפרש התבונת שבשת זה יותר מכל הישבטים. ובפרט שנמצא סתריות בדברי חכו"ל על התפשטות חלק זבולון. כי לעיל כחבתי בשם מסכת מנילה ובשם הזוהר שם כנרת היה לזבולון. ובכolumbia קמא ד' פ"א ע"ב ת"ר ימה של טבריא בחלוקת נפתלי היה ולא עוד אלא שנintel מלא הכל חרם בדורותם לקיים מה שנאמר ים ודורם ירצה עכ"ל. ונראה לי ככל מהו על

* צ"ל "בית לבן בהר", כמו שמצווח מצוזה המאטיר וכהגופא בש"ס שלטניינו.

**) בתרנום השבעית כתוב שׂעָאָק ובהסדי אשדוד, לפי ההקירות וההדרשות אפשר שהוא "תל אשדוד" הנמצא בקצה הצפוני של עמק יזרעאל וחוק⁴ פרסאות אנגליות ומצע מכסלות תביר.

***) אולי אפשר לאחדו עם הכהר פאליל לפער נצרת.

****) נמלטה ע"י ההקירות החדשנות והיא מתאחדת עם החרבה "כפר דאבישא" לדחם כפר תר"ש ח.א.

*****) ההקירות החדשנות יאחדה עם כפר אנאן אשר לזבולון.

רlich תבאות פרק ג' חלוקת הארץ זבולון הארץ

יד ים כנרת היה לזבולון, אכן נמצא שם כמה מקומות שהייתה לנפתלי, (וכן אמרין בפסכת בתרא דף קב"ב ע"א נפתלי תחום גניסורי), רקט (היא טבריא), בעננים, ארמי, הנגב, בנאל, חקקה העידה, בית שימוש, כל אלה היו לנפתלי, והם סמוכיםليس כנרת. והנה ים כנרת היה לזבולון ועריו לנפתלי. וחוט גבול המזרחי חלק זבולון היה מחו ושות ים כנרת, ומקצת הדוותי ים הנוצר הלא חוט הגבול מערבה להר תבור כי עיר תבור הייתה לששך וטוכה ששת עבר חוט הגובל והלא דורך דברת (כי דברת נחשב לששך זבולון ומוקח שתכונתו על הגובל ממש), ודברת פונה מעט צפונה לצפון שיאון שהוא בין דברת ובין יפייע ושיאון הוא לששך ומשם הולך ומגיע דרך הר הכרמל הפסוניס מזרחה דרוםית בטהו נחל קישון, זהה ונגע אל הנחל אשר על פני יקנעם והיה מגיע עד מחו עכו (וכן אמרין בפסכת בתרא קב"ב ע"א זבולון תחום עכו). ולצד צפונית מזרחית היה מניע עד כפר נחום (תנחים) עיין מקום. כי מצאתי בספריהם שכפר תנחים היה על הגובל בין זבולון ובין לנפתלי. ומשם פונה מערבה לצפון קתרון היא ציפור ומשם היה לו בליטה ארוכה וקצרה כתו ירך זה וירכתו עד צידון (וכן מצאתי בספר השגאון מהור"א מווילנא) דרך צפונה מטוך לשפט הים ושם מגדל רוי וייבדא וצידון, ולקמן אי"ה אדרר עוד בדרך כלל על תוכנת חלק השבטים אלה.

כתב היוסיפון תוכנת זבולון מים כנרת עד ים הגדול אצל הר הכרמל עכ"ל.

נשלם ביאור חלק זבולון

כגדי בארץ וארח נתה ללון.

נפתלי.

יושע י"ט לג ויהי נבולם מחלף מלאון בעננים וגרא ערי מבצר הצדדים צר וחמת וגרא ובית ענת ובית שימוש. זה לשון הירושלמי פיאלה פיאלה שאורתה לעיל בעיר זבולון בעננים אגני דקדש. וכן תרגם יב"ע (שופטים ד' י"א)

תבואות פרקי הלוּקָת הארץ, נפתלי הארץ רית

עד אזן בצענים אשר את קדר שעד מישר אגניא דעם קריש, והכונה בצעי הימים (ע"ז ר"ש ור"ק שם), והוא המישור אשר בטחו עיר "קאדעם" (ע"ז קדש) שהוא סטוק לשפט טורי מיטרומים (ים סטבי). וכבר כתבתי לעיל בימי הארץ שכלי ים סטבי בימות החמה בצעים בצעים. והנה מוכחה שתכונת אזן בצענים על שפט ים סטבי אצל קדר בהר נפתלי.

אֶקְמֵי הוא דמיון. עד היום בספר "לאט" מערבית דרוםית טבריא שעה וחזי ולטורה "פַּאֲפָר שׁוֹבָתִי" *).

הַגְּקָב היא ציידתא. עד היום נמצאות "חירבת אלעודה" לצפון "חאטלי" בערך שעה א' **).

יבְּגָאֵל היא כפר ימא. מצט לא נודע *** ובלתי ספק תכונתו סטוק ליט כנרת בישפטו הדומי').

אַזְנוֹת תבור לא נודע. וכך הנראה תכונתו סטוק להר תבור הצד המזרחי.

חַלְקָה. הוא הכפר הנזכר בעת "אקוּק" והוא מזרחית צפונית הר תבור בערך 4 שעות ושם מראים כבר חבקוק הנביא. יהודה הידן אריך לקטן בסטוק.

בירושלמי מנילה [פ"א ה"א] הנזכר לעיל.

הַצְּדִים הוא כפר חיטיא. למערב טבריא (נוטה מעץ צפונה) בערך כי שעות הכפר "חיטין" וסטוק לו ראש הר גביה הנזכר בלב"ע "קורן חיטין" (ע"ז לעיל פרק ב'. ב"ר פרישה ס"ה כפר חיטיא. ובמסכת חגיגה דף הי עיב ר' יעקב איש כפר חיטיא).

*) יותר נבונה השערת ההקריות החדשניות לאחד את העיר הזאת עם חירבת אדריא הרחוקה 5 פרנסאות אנגליות לדרכם מערב ים כנרת.

**) סטוק לאערב ים כנרת יש חירבת הנΚיאת "חידבת סיאדרע" התואמת לביאור ירושלמי ואולי עליה כין המחבר רק ששינה את שמה מעז.

***) הידבת יטמא נודעת עד היום והוא הרחוקה 7 פרנסאות אנגליות לדרכם טבריא.

1) אכן מליחי ציוקיפון מלממת סיכודיס די קו זיל ; יס קאינו טסוח ל' טעלדי לחשו וקי חלכו וגוזלו עד יננה עכ"ל. וקסו זקיכלו פיכומלמי כפכ ימל טסוח על טפם יס קאינו.

רכבתבואות פרק ב' חלוקת הארץ נפתלי הארץ

צָרְ דִּסְמִיבִּי לָהּ. בַּעַת לֹא נוֹדֵעַ וְכַ"פּ טוֹבֵחַ יְשִׁסְׁטּוֹךְ לְחִיטִּין תְּכוֹנָתוּ.

חמת. אטרין בפסכת מגילה דף ו' ע"א חמת זו חמתן. ושם דף כי ע"ב מחתמן לטבריא מיל, והוא לפ"י דעתך בטקסים שיש בעת בנין המרחץ הימי טבריא (עיין מקומו), ואף שהוא רחוק יותר מטיל טבריא, אכן ידוע תרע ע"י עיר טבריא תוכנותה בעת יותר צפונה טקסים אשר הייתה בימי קדם בזטן חכמי התלמוד. גם חמתן

הנזכר נראה לי שהוא עטioxם שהוכיר יוסףון (עיין לעיל). ולפי דעתך חמת היא חמת דאור (ר"ל חמת של אור והוא הימי טבריא) או חטן טורי הלוים בחלק נפתלי. גם נזכר שבספסכת מגילה חמת זו גדר והוא עבר הירדן במו שאכתוב לקמן וכל תוכנות לפרש ולהרושא חמת מלשונן חם ר"ל מעינות חמים. וידוע שגם בגדר היו מעינות חמים. ולכן דרישו שעיר חמת היא גדר אכן הוא בדרך דרשו כי לא עבר בכלל נפתלי את הירדן.

רकת (שם בפסכת מגילה) רקת זו טבריה (עיין מקומו). בקנרת (שם) זו גנוסר. בזטן הכו"ם הייתה על תילה. וכעת לא צפון טבריא בערך שעה א' חרבות "גאנקור"*. אדמה. לפי דעתך הוא הכפר "דאמא" למערב צפת כשתי שעות*) נטה מעט צפונה. ערלה פ"ב [ט"ה] דוסטא' איש ספר דטא **). מנהות דף צ"ט ע"ב שאל בן דטא.

חצורה. לטורה עיר דן (עיין מקומו) ולמערב עיר מגדל הכהר "אצורה" הוא חצורה. עיין בל"א מלכים ***).

קדש. למערב צפונית ים סמכי בערך שתי שעות הכהר

1) עיין יוסףון מלמאנז סיחסדים גו ל"ס מס' 54 לפקול צפאם נקעט גנוול, וכחצ'ב שללו לו ולחצ'ו כי טוחדי נכ"ל. מעתה וכי מגינוקל לחמאנז (פומפלי טהרות ציק ו').

*). יותר נבונה החלוקת ההקדשות לאחד את העיר הזאת עם החורבה אַדְבָּאָמָּא הרתקה 5 פרטאות למערב טבריא.

**) בבל הפסוטים הנרבא יתמה לא: יתמא בנוורת האנודה ושות כה"ז מינבען. והחדר סנק נראית על נסמת הנטויים (ס"א בתוציאנו עמוד רס"ד) הטובה נס בצד הדרות.

***) החקירות ההדרשות יאבו למצוא את מקומה בינו לבין האדייה בנויל העלו בקרבתה קדש.

תבואות פרק ג' חלוקת הארץ, נפתלי הארץ רבא

"קָרֵס" והוא בחר ושם קבורה דבורה וברק ואבינום וייל וחבר ומדרש ליהושע בן נון.

עין חצור. לדром אצור הנזכר בערך שעה اي הכפר עין אצור הוא עין חצור *).

מנדל אל חرم. לטורה עכו בערך ג' שעות וחצי הכפר טנידל אלקרום והוא לפי דעתו בלשון משובשת מנדל אל חرم שתוכנותם במחוז ההוא **).

בית ענת. מצאתי בדברי איזעביים לטורה צפורי 15 מיל (6 שעה) עיר באאנעא עב"ל, והכונה בית ענת (תיבה א'), ובעת לא נודע, ואולי הוא ט"ס וצ'ל לצפון צפורי, כי לمعد"ר אוושא בערך שעה וחצי עד היום הכפר אלפא ענת. ולפי דעתו הוא בטוקום בית ענת ר"ל בית ענת והוא במרחק 5 שעות מצפורי***). (ירושלמי סוף ערלה באינה כי עיריות הטובלעים כא"י ובתוטפה כלאים פ"א הנוסא בית ענה ומתוכה שאחת היא).

בית שם. לדром צפורי בערך שעה אי בזמן כפו פ****) הכפר סומס****), ולפי דעתו הוא בית שטש לנפתלי (אף שהוא לדром חות גבול נפתלי עין לקמן תכונה נפתלי ואשר) ולא בית שטש ליישכר כתו שבתב****).

חרשת הגנים (שופטים ד' ב'). לפי דעתו הוא הכפר על ראש הר נבוה למערב נישר בני יעקב בחצי שעה הנקרא בל"ע גרש והוא שיבוש הלשון ורצ"ל חרש והוא חרשת הגנים, ויב"ע תרגם חרשת הגנים מתקופה כרכ' עטמיאר ר"ל לשון מבצר. ובאמת

*) החקירות החדשית תאהדנה את המקום הזה עם צבור הרכבת האציגרא אשר אצל ואדי אלעיון.

**) מהכתוב נראה מפוזר שטנדל אל ותרים הם שני מקומות נפרדים, והשם הערבי הוואו מנדל הכרמים. וכן יותר נבונה החלטת החקירות החристות לאות מנדל אל עם המיקום מוג'ידאל אשר בניל העליון, ואת "חרס" עם חורבת האיזאה אשר בין מוג'ידאל ובין עניחה הנז' בטוק.

***) החקירות החדשית תאהדנה את העיר הזאת עם הכפר עניתא היחוך 6 פרסאות אנגליות למערב קדש וזה יותר נכון כמפורט בהערה הקודמת.

****) פרק י"א בתייצאותנו עטיר רצ"ג.

*****) בוקרים אחדים יאהדוה עם הייזבתה פצשין לנטהה הר אביה.

ריבב תבאות פרק ג' חלוקת הארץ נפתלי הארץ

בכפר זה נכוון הדבר לוטר. שהיה שם מבצר בימי קדם. וברעש שנת תקצ"ז נהרב ונחרט כל הכפר וכעת חרב וישטם *) .

תשבי (מלחים א' י"ז א' אליהו התשבי). מצאתי בספר טובי סימן א' פסוק כי שעיר תיסבי היא בניל. העליון למומת בראש נפתלי לצפון אשר ע"ל (לא ידעת כי כוונת לצפון אשר, לזרח אישר הל"ל). ואולי שנולד אליהו בעיר זאת ולבן שמו התשבי. אולי לשם לשון התקרא ויאטר אליהו התשבי מתושבי גלעד אף מוכחה שתשבי בעבר הירדן הארץ הניל. ומצאתי בספריהם (עפיפאניאום סימן 237) שכתוב תהעביס ('תשבי') הוא הארץ עיר ע"ל. ידוע שביל עבר הירדן הטורקי נקרא להם ארץ ערבית. לבן יש אומרים שהשפון נקראת ג"כ תשבי שהיא הייתה עיר לוייה. ובבררי יוספין בחלק הקדרוני 5. 8 מצאתי שקווא השפון "תשבונים". ויש קצת ראייה שתשבי הארץ הניל היא השפון, ותשבי יכريع.

וביהודה הירדן (יהושע י"ט ל"ד).

יש לפרש איך אפשר שמניע חלק נפתלי שהוא בניל העליון ועל שפת ים כנרת ליהודה שהוא לדרך הארץ. וראיתי בפירוש הגאון ר"א טווילנא זצ"ל. ובירורה הירדן מפני שביל הירדן שייך לנפתלי וקצת הירדן הוא בירורה לבן אטר ובירורה הוא הירדן. דברים אלה דתוקים הרבה. ויש לפרש כוונת הפסוק בדרך אחר.

דבה"י א' ב' כ"א ואחר בא חצירון (שהוא בן פרץ בן יהודה) אל בת מכיר אבי גלעד וגורי ותלד לו את שנוב וشنוב הוליד את יair ויהיו לו כ"ג ערים בארץ הגלעד. ויקח נשור וארם את חות יair מאטם את קנת ואת בנותי ששים עיר כל אלה בני מכיר אבי גלעד עכ"ל.

*) דעת הוקרים אחדים לאחדה עם הכהר "אלאראטהי" בהריך הצר אצל קצת הצפוני של הקישון המזריד בין ניל התיכון והנורמל. אולי חוקרים אחדים הפעים לקבוע את מקומה בהחלק העליון של עיריות הירדן אצל מי מיזה.

tabo'ot parak 5 halukat ha'ariz nftali ha'ariz rbg

זה לשון אבע"ז סוף פרשת מטוות בפסוק ויאיר בן מנשה הילך. הוא מטשפת יהודה, כי כן כתוב כי חציון לפקח בת מכיר בן מנשה והולדת מטנה שנוב וישנוב הולדת את יair שהיו לו הערים בערי הגלעד ונקראת על שם משפחת אטו. גם יש כהנים שנקראים על שם ברזלי כי כן כתוב. ואין פה מקום לשאול איך לפקח. יair נחליה עם שבט אחר כי הארץ בגען היא הנחלת ולא ארץ האמוריה שהיה מעבר לירדן טורחה וכוי עכ"ל.

ואמרין במסכת בבא בתרא דף קי"ב ע"א וכי מנין ליair שלא היה לו לשנווב תלמיד שנשה יair אשה ומותה וירושה עכ"ל. מכל זה מוכח שככל חוות יair הם מטשפות טכיר בן מנשה עד שנקרה יair בן מנשה אף שהיה בן יהודה לפי שירש כל הנחלות האלה מצד אשתו שהיא מטיצפתה מנשה. ابن טאהר ישנווב ויair מצד האב מטשפות יהודה לבן נקראות חוות יair גם חלק יהודה. וזה שאמר וביהודה הירדן שנftali הגיע על יד הירדן שהוא בಥוז חוות יair שהם ליהודה כאשר באר לקטן בס"ד תוכנת ערי עבר הירדן.

শטבות מקומות חלק נפתלי הנזכרים בדברי חז"ל :

צפת (ירושלים ר' אש השנה פ"ב [ה"א], אריך א"ה לקמן). מירון¹. אולי היא טعلת בית מירון (ר' ייח ע"א). (זוהר שמיני דף ל"ט ע"א ר' איזיל טבי מירוני לציפורי). ובפרשת האזינו סוף אדרא זומא בני מירוני). למערב צפת נוטה טעת צפונית בערך 2 שעות על ההר הכפר מירון ושם נחכ"ג ישנה וסתוך לכפר לצד דרום קברות ר' הסנדר ובסטור מדריש בלבד תקרה עליו ופתחו ציון ר' יש בן יוחאי לצד דרום ר' אליעזר

1) נצמאות כפה פנ"ז נזכר ויידע כי שמעון וסולימן נזקעה לחם פג' איזון ולין ספק שפוך ע"ק ול"ל אלהי מלון ל"ל נזקעה מהימן נצמי (מלעם) עיל מלון טפס יטב לנטב כבוד. וגילקוט מבלי הגרקל נזקעה טעל פני השעיר ע"כ, זה כמו שכתבתי. (הוקפות. ככלי מצולח טבק"ק דבכי יזקע חלק נ"ז ול"י דב' ק"מ ע"ג).

רכד תבאות פרק נ' חלוקת הארץ, נפתלי הארץ

בנו לטעבו*) (עיין בספר גרשין מהאיש אלקי ר' מ קורדורי זצ"ל סיטן י"ח טענין זה). ובסתוק לפתח הדרש לטערו גל וציוון רב יבא סבא. ובירידת הנחל מערה א' טלאה כוכין היא מערה הלו הוזן ותלמידיו ע"ה וטבר לנهر למלחה בכרמים שם קבורות שטאי ואשתו וסטוק לכפר כבר בנימין בן יפת ובצדו ציון ר' חטופה ובסתוק ר' יוסי בן כסמא. ובל"ג בעומר הולכים על קבר רשבי ואלעזר בנו וטדייקים נרות ואבוקות גדולות ושמחים שם שמחה גדולה ותקבצים שם קיבוץ נдол לאלפים¹⁾).

כפר חנינה (שביעית פ"ט ט"ב. מדרש נעלים פ' וירא דף קט"ו ע"א נקרא כפר חנן וכן בזוהר פ' ויגש דף ר' ר' ע"ב דיוור"י ערשו בכר חנן). לטעוב צפת כתשי שעות נטה טעת דרומה הכפר ענין הוא כפר חנינה (עיין מה שכתבי בשם גליל

^{*)} בעת עומר על שני הצעינים האלה מדרש נдол וטפייר וטביב לחצר הנдол הנשען לבידוד בניו הדרים למושב להנכבדים שבאהירות הכאים לההלוּא.
1) להאמנה וכמג זה יקלתו „הלוּלן לרצבי“, ומקימי ודרכם על יכול פז ומה פז פסמה פלולן ולטמא מה פז עוזה וליין מגיד פז. וכנה מלוחנו בס' זה גמכתם כטזות דף ק"ג ע"ג כי חיכני הוה קהייל לנו ר' צפלה הלוּלן לרצבי (גמליט לרצה פלאה חמי מות פלאה כ"ה נוכל טולכו ללמד מורה חלל ר' עקידל צרכי צבק טבו בס' י"ג טנה) הייל חייכב ל' עד דההלי צפין פילט לרצבי צבאי צבוי ימי חופשי כו' עד טיכנו ימי הופטו וחלך עמך כו' משיע טאממה פיח לזכך ימי הופטו. אכן זה למסוק מן הצד לומך שדוכות שלחכוניס עסיס מג לזכוכן ימי הופטו. ועלינו ג"כ בס' זה צבוק חילך לשלבי (הליינו הנטיח) חמי ל' טעמן פופטל על פהו חגייל חילן מהלי לשעני (הליינו הנטיח) חמי ל' טעמן נמי צבוי דילך דילן וכוי' חילכי חילך עד פיאס צבוק פלאה פלאה נטהן פופטל מה דילך טכימי צקלוועט גטימל דמלכיה צוועל דהלוּלן וכוי' קאפה לומך טהטמאה וטמג פהו נזכל שגיות פהו גלה נטלאה עמוות השכנית בס' צבוק צבוק צבוק נודנו צין טמגילה עד פיאס פהו, גס צבעס זה לא סאנין פוג' וויפל נלהה צעיני טהטנא טזיות פהו נטלאק ונלה לתקיע והימס כל כן טמאה צעליזnis (כטיכול) צעת עלפו טזמיימה עד טינקלט פיאס האו יוס טמאה וטהלוּלן לרצבי צרכל צבוק חילך זועל (פ' טזינע) טממו קלח עולו וטהו וטהכטן להלוּלן לרצבי יכל טLOSE וגו' וקדלה צידישט טהוטו פיאס לא נגעומכ פיה.

חבואות סרק ג' חלוקת הארץ, נפתלי הארץ רכה

העליון והתחתון). ונמצא שם בהכ"ג חרבה ובצד הדרום הכפר קבר ר' איש כפר סכני ועוד כמה צדיקים.

פרתוי (רבה פרשת ויתרי פרשה כי ויוסי הספרתי). לצפין כפר עננון הנזכר בערך חצי שעה הכפר פרדי שם קבורות נחים איש גמזו וטערת ר' ישמעאל ע"ה.

בפר סמי או סימאי (תוספתא ריש מסכת גיטין מעשה בא' מכפר סמי וכיו' (בנוסחאות שלנו כפר סמי הוא ט"ס וצ"ל סמי)). ובחלמוד ניתין דף ו' ע"ב הוכא מעשה הנזכר ונקרא כפר סימאי, ושם נאמר שקרובה לצפורי יותר מעכו. במדרש קהילת בפסוק וטוציה אני מר וחוטא זה יעקב איש כפר סאמא. בירושלמי חלה פ"כח[היד]כפר סמי כיוון דנהרא מפסיק). לדרום מרוון בערך חצי שעה ולטורה כפר ענן (נוטה מעט צפונה) כשעה א' הכפר סימאי *) וסתוך לו נהר קטן יואדי ליטון היוצא אצל הר מזרן ונקרא בלשונו המזרן עם "טי מנדר" והוא טעות (עיין נחל קישון) ויזור דרומה ונופל בים כנרת ושם נקרא יואדי עטוד*. והוא נהרא המפסיק הנזכר בירושלמי. והנה מכפר סימאי הנזכר עד ציפוריה הוא בערך 6 שעות (עיין לעיל ביחס הדורייתון ושם כתבת הטרחן בין ציפוריה ובין כפר ענן הוא כפר חנניה) ומכפר סימאי עד עכו יותר משמנה שעות.

שייזור. לטעוב מפדר עננון בערך שעה וחצי הכפר שייזור וסתוך לכפר קבורות ר"ש שזרוי ובסתוך ר' בן אלישע כ"ג וקבר ר' שמעון בן אלעזר.

כפרה. לטעוב מנדילALKROM (עיין מקומו) כשתי שעות הכפר קאפארא**) ושם טערת ר"א הקפר ובר כפרא.

סיכון (ספרי האזינו [פיסקא שט"ז] דבש בסכני. ראש השנה דף כ"ז ע"א הנהיג רחבות בסיכון. פסקתא רבתי פ' ט"ו

* דעת הח' ניבוער לאחד את הבודהות עז הבדי "קדר סימיא" לצפין מורה עבו בדרך אשר בינה ובין צפת הרשות בפתחת "ונזידע-וילר".

**) הח' ניבוער הפק לאחדו עם המקומות "קדר" אשר למצוון בית שאון.

רכו תבאות פרק נ' חלוקת הארץ נטה לארץ

ר"י דסיכני, זהה סדרה בכל דף קפ"ז ע"א). לדרום "מנדל אל-קרום" בשת שעות הכהר סוכני שם קורות ר"י דסיכני ור"ש סכני. עכבריה (בנא מציעא דף פ"ד ע"ב). למערב צפת 'נוטה טעת דרוםית) כחצ' שעה ובדרום מזרח מירון בערך שעה אחת הכהר "עפכארא". והגאון בעל עורך שנה ברואה שפי' בני עכבריה (בטענה אישר הובא בב"ט הנזוי) פירוש שכונה עכ"ל, ר"ל שפייש שבאו בני השכונה. וחלא הוא שם מקום עד היום הזה, וכן פירוש רש"י. ונזכרת בדבריו יוסיון תלחות היהודים², 20, 6. וכספר וויטה דף 37.

בירי (בנא מציעא הנזכר, פסחים דף נ"א ע"א). לצפון צפת בתחום שבת הכהר "פירא" ושם מראין כבר אבא שאול. ואיש האלק'י הארץ זל לא הסכיס ואטר שהוא צדיק אחר. בספר תנחים או בספר נחום (בטדורש קהלה דף ס"ה ע"א בפסוק כל הדברים יגעים טעה בכפר נחום. מדרש ישיר השירים דף יז ע"ב רב כי החטא לכפר תנחותין). לטורה גנוסר כחצ' שעה כפר תנחים ('כפו"ס'). וכעת הרבה ומתקומו ידוע לבני עטינו וקוראים עד היום כפר תנחים על ידי ציון כבר נחום הגביה ור' תנחותא ורבי תנחים עיה והוא סתו' לשפט ים כנרת לצפון טבריה בערך שעה א'. ולפי דעתך הוא נקרא נ'כ כפר תנחותין הנזכר בירושלים סוף מסכת תרומות ותענית ס"א. ובמדרשה מה"ש הניל' מצאתי גרסא אחרת ר'ח לכפר תנחותין.

ברזים (מנחות דף פ"ה ע"א). מצאתי בדברי היראניטים שהיה בזמנו על תילו 2 מיל (ר' התייחסות שעה) רחוק מכפר תנחים. וכן מצאתי בספריהם שהיה במחוז ים כנרת, ועד היום נמצאים שם "חירבת כארזאים"¹.

*] פרק י"א בתוצאותנו עמוד רט"ז.

¹⁾ מכמות דף פ"ה נ"ה הל"י ה' מיטי כריזיס וככל הmis טגינוך קעוכות לילומליס כי מיטילין מכס לפ' טהין מעילין ה'ם הפועל הילך מן סקדות אודלעות ומיוגלות לכך קזח מאט זולמת וכו'.

תבואות פרק ב' חלוקת הארץ נפתלי הארץ רכו

ארבלין) (ניתאי הארבלין אכotta ס"א מ"ו. סאה ארבלית ירושלמי ריש ברכות. בקעת ארבל ב"ר פרשת ט. מדרש שטואל פרשה

פִּילַט רְצָ"י הַיְנַעֲלֵה קְנוּכִוִּות לִילְזָטְלִיס פֶּלְגָּה וְאֵן עֲנוּמָה זִין פֶּסְלִים דְּבָתִּים יְלוֹצְלִים כְּלִים קְצִיכָּה נְהֵרָה מְצִיחָן וְהֵסָּה נְמִי אֵס עֲנוּמָה זְלָלָס עֲבָנָן. פֶּלְגָּה יְהֵא נְלְקָדָק עַל לְסָוִן רְצָ"י זָה כִּי נְמִי דְּבָלִיו הַטְּעָס כָּלָה עֲזִיחָן מְהֵט נְמִי סְכָה קְזָכוֹת פֶּלְגָּה וְעֲנוּמָה זִין פֶּסְלִים, עַיְקָל הַטְּעָס מְקָכָל צְחָלָמוֹד וְעַנוֹּד נְמִי זָה כָּל שְׁלָוָת שְׁקָצִיכָּה יְלוֹצָלָס פְּקָוְלִין סְנָן לְעַנוּמָל נְמִי קְהָלִים מְצִיכָּה לְהֵן וְהֵנָּה הַעֲנוּמָל זְה וְוִזְקָעָת זִית מְהֻלָּה שְׁנָה כְּחָלָון בְּנָאְבָל כְּהֵן כְּמָעוֹךְ וְצְחוֹקְפָּתָל דְּוִינְקָהָמָת פְּשָׂי עַמְּסָ, וְהֵנָּה קְדָרוֹן כְּנָאְבָל כְּהֵן כְּמָעוֹךְ וְצְחוֹקְפָּתָל דְּוִינְקָהָמָת פְּשָׂי עַמְּסָ, וְהֵנָּה קְדָרוֹן כְּמָעוֹךְ הַרְגָּה בְּמוֹ כְּרוֹיִיס. וְעוֹלָה קוֹתָל שְׁמָלִיחָות כָּל בְּרוֹיִיס
בְּגָלִיל בְּמוֹ שְׁבָתָצְמִי ?

לכן נדרה לי, אך פירושו הבלתי מוכנות לילוצלים כי "מצחין"
משמעותו טבש חתיס עזביס שכן עלול טבש למוקים נל' מעזיבין
ויבס לפיה שמיין מעזיבין האם הנזען הבלתי עזן הצעות כיגודמות לה' נ-
שasset במקה' הדרות החקלאה ג'ב נגב טהור צמ"ק יטודף וכו' כי' שבסצתי
בכל פעילות הרכבה. ויה' ב' חיוני הגדלן פקווין לטוען. ובם לדריפין (עניין
היקומו) בכלן הדרות כו' שכן הצעיו פגע'ו י' יאס. ובלתי פירושו
הלו' כי' פגעו הבלתי כגדות לחייב "יעזען" (במוגות נ"ג ע"ג) וכן
בלתי נוי הטע (אגילה ב"ד ע"ג). ולפי סקלת ל"ת (מוקפות
בד"הבלתי נוי הטע מגילה כחות צמכת מגילה כ"ה ע"ה) צהמת
בנ"ל הבלתי קעיבות לילוצלים ז' ובל' י' צקופו ע"ט. ולח"כ זכית
לאלו' צחות דמנחות פ"ט לר' הי' הועול ה' חיוני בלזים ובפל
המים הללו היו צלד יילוצלים ומגן (ל"ל מגן) כי' מעזיבין עכ"ל. וכנה
אמולא' צבונת הבלתי פנabilir צמ"ק כמו הלו', ומדוע צעיני אלה' עליה'
שיפגיהם נל' נפוז רצ'י הכנבל כל' טוקפת' אפריזת טלה' כמילוט
רצ'י, ובם האלימות יוכביס עס כל' מהו' צבלי'ים בגדי' ולפוק
כלצה אילוצלים.

(1) פונטן, ז' י"ז נ"ג הלוגן.

רבח תבאות פרק נ' חלוקת הארץ, נטלן הארץ

י). לצפונ טבריא כחזי שעה הכפר "ארבלי" ושם כבודת ניתאי הנ"ל ודינה בת יעקב, ואצל הדסים קבורות שת בן אדם נס קבורת ר' זירא.

מנדל¹⁾ מגדל דצבעיא (ב"ר פרשת וישלח [פרק ע"ט] שם גדו ארוזים. מדרש שיר השירים בפסוק עד שהמלך במשיבו. וכן מדרש שמו אל פרשי נ' ומדרש איך בפסוק בעל הי שיחין כבול ומנדלא). צפונית מערבית טבריא כחזי שעה עד היום הכפר טנדל (מנדל). ומצאת בספריהם שמנדל הנזכר נזכר בימי קדם גם "טאלטאנוטא". ולפי דעתו הוא:

טלימאן (יוישלמי דמאי פ"ב [ה'א] מערת טלימאן), הוא טאלטאנוטא הוא מndl הנזכר. ואולי הוא שנזכר ברה"י א' י"א ט'ז ויעשיאל הצביה.

פתחונתא (שכת דף קמ"ז ע"ב מ"י דיווטה והטרא דפרוג'יתא ובויקרא דבה פרשת ה' הגresa פתוונתא והוא נ"ל נכונה). לטעות צפת על יד הירדן "ואדי זיאפאן" הכהר "פאטינגה" והוא פתוונתא*. עסיא או עסמיות (ניטין דף ד' ע"ב. ובפרק האשה שהלך בעלה מעשה בעסיא). לדרום מערב באניות ('עין מקומו) בערך חזי שעה הכפר "עסיאם"²⁾.

במלא (ערךין פ"ט מ"ז. בירושלמי [מכותס"ב ה"ז] ובתוספותא

¹⁾ כול נקלע ג"כ מndl נגילה לרוק מעדריה מיל נאכל פקחים ע"ז ע"ה חולי נליך להיות "גבל לויניל כי מלחי" זקפליס פקלטס סנקל מנגעלעניל.

* שם הכפר זה לא נרש בטפת הארץ, ונזכר בהרשימה הטיווחית מהבשורות שבתחום צפת שבסביבנו בלוח ארץ ישראלי לשנת תר"ט (צד 95) אשר אותה השנה טבית פקודת הנטשה לא נמצא שם זה או דומה לו. ולבן חישובים אנחנו כי הניסא שבויקרא ובה היא טזניבשת והנירטא הנבונה היא פרזניתא כמו שהיא בבל שבמו שהביאו כל המפרשים את השם הזה, וההכם יוסף הלוי משער (באסון ירושלים- שנה ד' צד 9) כי השם פרזניתא (אשר אין להפרידו בין הפליה סדרניות הסורה צפaries או תרגנוליטים צעדיים) הוא שם משל "מליצי אם להעיר הידועה צפורי היושבת בתוך הנילו, או לעיר מגדנילא הנז' בירושלמי ובתניות התייחס ליב"ע (אשר החכם גיבייר נזהה לאחדה עם העיר הנקרית לייסיטון Gabara מן נבר הוא תרגנו).

²⁾ ויס נאכל מס סול יס קומכי פנקול יס חולי.

tabo'ot סוף נ' חלוקת הארץ נפתלי הארץ רכט

דמויות פ"ב ואע"פ שהפריש קדיש בגליל לא הייתה קולטה הפרישו גמלא תחתיה עד שככשו את קדש). לפי דברי היוסיפון היא במחוז גולן בארץ טרכוניא בעבר הירדן. אכן לפי דברי חז"ל מוכחה שתכונתה בגליל. ו事實ually טעובי דרך שבדרך מקדש נפתלי ל"חספיא" לדרום כפר הונין שתי שעות על הר נבו עיר האזם חרבות הנקראים בלשונם "חירבת גמלא" והוא בלב ספק גמלא הנזכר ומסכימים עם דברי חז"ל שהוא בגליל^{*}).

נבריא (מדרש קהילת כסוק ומצוא אני מר זה יעקב איש כפר נבריא. ירושלמי הכרונות ריש פ"ט). אולי הוא כפר נברתי לדרום קדש נפתלי בערך נ' שעوت לצפון עטוקא (עיין בית העתק) בערך שעה א' בהר ובעת הוא חרב. ושם כבר ר"י איש כפר נבריא ור"א המודע.

עין כחל (בטשנה כל המקדש הביאה בעל עמק הטלך בהקדמה זהה לשונו משנה י' ואלו הן משקלי הכסף הננווים בעין כחל על ידי ברוך וצדקה בכרי כסף ק"ב רבוא בו עיש). עד היום בדרך טבריא לצפת לצפונית מערבית ים כנרת טעין גדול הנקרא עין כחל.

ירחי (ר"ש ירחהה ב"ט פ"ה ב'). למערב טנדיל אלקרים בדרך עכו הכפר ירחי. (ישאר מקומות אזכור לקטן בשס דז).

נשלם ביאור חלק נפתלי

אתה תומיך גורלי.

אשך.

(יהושע י"ט כ"ה) ויהי גבולם חַלְקַת וְחַלִּי וְגַרְיָה וְעַמָּה וְאַפְקָד וְרוֹחֵב עֲרֵים עֲשָׂרִים וְשָׁתִים וְחֶצְרִיהָן. וְאוֹכֵר מָה שְׁנוֹדָה לִי :

חַלְקַת. לְטוֹרֶח כפר יוסוף (עיין אכשף) בערך נ' רבי עית שעה הכפר תְּרֵקָת ולפי דעתו לשון טשובשת ור"ל חלקאות, כנודע שטחיםין ל' בר'. עיין אצל עיר בנימין. בדבאי (אי י"ס)

* אין ספק כי גמלא הוא בעבר השני של ים כנרת ואצלו הסדר איזניט אשר באדמותו נוסדה הטישבה "בני יהודה" מהחינו שבסוף .

רל תבאות סרק נ חלוקת הארץ אישר הארץ

בערי הלויים נקרא חוק^{*} (ולא היא חקק בגבול נתלי). חלי. מצאתי בספר יהודית ז' פסוק כי ויהנו ונו ערד חלון (כך היא גרסת ספרי לאטיני) מול עסרהלאם (זרעאל) עכיז. ואולי חלון היא חלי, וא"ב משמע שתכונתו סטוק לרנגלי הכרמל^{**} (עין אלטלק בסטן).

בטען. בדברי איזעבים נזכר שהוא 8 טילני שעות וחומץ לטרח (טורהית צפונית) עכו. וכעת לא נורע^{***}.

אכשף. בהעתיקת היוונית של 72 נמצא בתקום אכשף. קעפ" ר"ל - ח'יפא (עין פקומו). ובדברי הידאנמוס מצאתי שהיתה עיר "כאסלא" בטהו צור על שפת נהר "עליתה" (ר"ל קיסמייא בטו שכתבת לעל ספרק ב'). עליתה הוא טעות וע"ל "לעונד" (לענטים) עין שם), ודברי שנייהם לא נראים לי. ולפי דעתו הוא הכפר הנזכר כתעת "כאפאר יוסף"^{****} לצבון מורהית עכו בערך בישעות ושם בית הקברות של עכו בטו שכתבת לעל בכירור תחום הארץ. וכעת לא נמצאים שם מבני עמיינו, אכן לא זמן ככיר שנתבטל היישוב ועדין הבית הכנסת על תילה. ואולי "יוסיפ" הוא לשון משוכחת וע"ל "חוסיפ" "כוסיפה" הוא "אכשף". ובעל כפו"ס כתוב^{*****} שהוא "ארסופה" לדורם תענד כארבע שעות על שפת הים, اي אפשר לומר כן כאשר אכתיב לקמן. **אלטלק.** לטרוח דרוםית חיפה בערך בישעות וחצי נמצא נהר אלטלק ר"ל אל מלך^{*****} והוא נופל סטוק לים בקישון

*) הח' יאן די וועלדע יאחד את העיר הזאת עם הספר יערקה הרחוק סדראות וחצי אנגליות לטוויה עכו ועוד לא הבירר הדבר. ויכול להיות כי המחבר בין על ההצעה זה רק לא בטה את שמו כהונקי כי בספר חערקה לא נמצא לטויה בספר יאסיף. **) לפי השערת החוקרים החדשות אפשר לאחדה עם "היבת אלחל" 13 סדראות אנגליות בדורם מזמן עכו.

****) לפי דברי איזעבים יש לאחדה עם הספר "אלבאני" הרחוק 12 סדראות אנגליות לטרוח עכו.

*****) בזה מסכים עמו נט החבם קאנדא, אך חוקרם אחרים שאחדות עם חורבת אכשף, הנמצאות בקרבת עכו ולפי טאמניות השם זה יותר נכון.

*****) בפרק י"א תוצאותנו עמיד רצין.

******) איןנו נהר כ"א נחל.

תבואות פרק ג' חלוקת הארץ, אישׁ הארץ רלא

ואולי, נקרא כך על שם אלטאל שתוכננה כטהו הנחל הנהו,
עמדו. לצפון כפר יוסוף הנזכר בערך שעה א' כפר
הנקרא אלטאל והוא לפי דעתינו עמדו
מישאל. מצאתי בדברי איזעביום שהוא על שפת הים
סטרך להר הכרמל, ובעת לא נודע^{*}).

בית דגון. למערב כפר פאקיין (עיין לקטן) בערך שעה
אי הכפר שקוראים כל"ע בית ישאן. וחקרתי הרבה על שם זה הלא
בית ישאן לדורות ים כנרת על יד הירדן ועוד עיר בית ישאן לא
מצאנו ולא שטענו מועלם. וישמעתי מכעלוי הלשון שקוראים
בית דגון והוא דגן וכורז^{**}) שהוא בית דגון הנזכר. תוססתא
דשביעית פ"ו לפמי בית דגן.

בית העמק. לפי דעתינו הכהר עטוקא לצפון (נוטה
מעט מערבית) צפת בערך חמשה שעות בדרך קדר נטליה
ולצפון הכהר פרעם והוא בערך לכטן שמו בית העתק^{***}) (והוא
כפר עטיקון הנזכר במקצת תענית כפרק סדר התענית זכ"א א').
ונגרת כפריס כב"ק דף ע"ט ע"ב כפר עטוקה ובשים שלנו
הגרסה שכטאר עכו).

בבול. לצפון עכו בערך ב' שעות נוטה מעט מזרחה כפר
גדול הנקרא "קאביל"^{****}) ושם מראים כבר ר' אבע"ז ור"ש בן
גבירול^{*****}). (פסחים דף נ"א ע"א. ויקרא רכה פרשה כ').

עברון. לדרום מבצר "קאלאט שאקיף" בבקעה התתית
בעמק "וואדי קאסטייא" עיין מקומו נמצא הכהר "עברא" ולפי
דעתינו הוא עברון. (בורי הלוים נקראת עברון ברי).

^{*} טקופ דעיר זאת לא נודען אך רחוק כשאיינה פרוסאות לצפון מזרח עכו
יש ואדי (נחל) טאישלאו ובלייט נוכל לטעא העיר זאת באהמת החירבות שבנהל הנהו
^{**} אין זה ברור כלל, ובכירור לא נתאחדה העיר זאת וקאנדרר יאה
לאחדה עם חירבת דאוק בדרכים עבי.

^{***}) יותר נבונה השערת החוקרים לאחדה עם הכהר עפקה הרחוק[?] פרוסאות
אנגליות לצפון מזרח עכו.

^{****}) הוא למורה עבי רחיק 9 פרוסאות אנגליות.

^{*****}) מובא בספר "יחסות האבות" ובספר "זברון בירושלים". אך מרבית
דושתי הקברים לא הביאו את המפה אותה ובנידע מתוך שניהם בחול וועין בתולדותיהם.

רלב' חבאות פרק ג' חלוקת הארץ אשר הארץ

רחוֹב. מצאתי בספריהם שרווח תכונתו למצוות צור בערך כי שעות על שפת נחל לעאנטיס (קאסטיא) בבקעה התתיתית, וכעת אבד זכרו מארץ.

הטן (היא נראית בירושלים דמאי ס'ב אטן) למערב קנה בערך חצי שעה הכפר האטאני אוּלי הוא הטן.

קנה. למצוות דרוםית צור בערך שעה וחצי הכפר קאנא. צידון בְּבָה. כעת נקרא בל"ע צידא עיר קטנה יפה על שפת הים וחוף קטן, וכן מבני עטינו בערך די טנינים ולהם בהבין גדולה ויפה. וחוץ לעיר קכורות זבולון בן יעקב ע"ה ועליו כיפה וסביבה חצר והישטעים קוראין לו "שיך צידא ר"ל שר צידון, וא"כ קצת ראה שתחום זבולון הגיע עד צידון ממש, כי ודאי נזכר בחלקיו ירושלמי ברכות פ"ד ור' יוסי צידנא. תוספתא דגיטין ס"א זקנים שכידון בנדר אמר"ש מצאנו ח"ב בצדון).

לדרום לעטרון (ע"ז עטרות בית יואכ) נמצא כפר א' הנזכר צידון. ואולי נקרא צידון הידוע צידון הרבה לפני שנמצא עוד עיר צידון (קינה) והוא כפר צידון הנזכר להפריש ביניהם. אכן לא מצאתי בשום מקום ישנמצא צידון בחלק יהודה.

צורך. עיר קינה נראית בל"ע צ'ור" וכעת אין בה מבני עטינו והיתה מטען אלכסנדר טוקדן בחזי אי וקדם לו היה אי ממוש בתוך הים. ובימי קדם הייתה עיר גדולה וטפוארה מאד עד שנקרת הארץ החיים. בב"ר פרשי"ע"ד ובירושלמי סוף כלאים[ה-ד]. וחוץ לעיר מראים כבר גדול וישטעים קוראים אותו "סידנא חור" ר"ל שר חירום, שאמרו שהוא כבר זירום טלק צור. בשנת תקצ"ד כישחרוב צפת באה ספינה עם יהודים מבארבRIA (צפון אפריקה). וכשהשטו שכמעט כל הגליל נחרב ע"י הפלחים ישבו בצור והתחילה לעשות שם יישוב אכן לא הצליחו ועד 5 או 6 שנים נתבטל היישוב כי רובם מתו והנשארים הלבו להם לטקומות אחרים, וכיימי קדם נקרא בלשון העמים טירום. וכן כל מה הוא נקרא טורסיא, ולפי דעתך הוא מה שנזכר פעמים רבות בדברי חז"ל טורסים. (בהב"ג של טורסים היה בירושלים מנילה דף כ"ז ע"א).

תבואה פדק ג' חלוקת הארץ, אשר הארץ רלבג

זמנם בלבד בנסיך ויקרא רבה פרשת בחוקתי דף ל"ה. וכן בפסקתא
רבתיה פ' ט"ז [פסקא החוריש הזה לכט] דרש נחום בר"ט בתריס"י
ר"ל במחוז צור.

לדרום צור בערך ד' שעות על שפת הים ולצפון "זיב"
(אכיזיב) בערך שעה א' נמצאים סלעים גרגולים ננסים בים
ונראים למרחוקים ועליהם דרך מעבר מצער שבו עולים כמו
בסולם והוא סולמא לצורך הנזכר בפסכתא עירובין דף פ' ע"א,
ביצה דף כ"ה ע"ב.

חסמה. מצאתי בדברי איזעביום שכומנו תוכנותה בין צור
ובין אכזיב ובעת לא נודעה. לצפון מזרחית אכזיב בערך שעה א'
הכפר "כוסא" ואולי הוא שיבוש הלשון וצ'ל חוסא *).

רמלה. לדרום מערבית קדיש בערך ב' שעות הכפר ראמיס"
ואולי נקרא בן על שם רמה **).

אכזיב. לצפון עכו בערך ב' שעות על שפת הים הכפר
"זיב" והוא אכזיב. ובעל כפו"פ כתוב שאכזיב הנזכר
הוא [כזיב] הנזכר במעשה יהודה בן יעקב שנה ברואה כי הוא
בחלק יהודה כמו שכותבי שם.

אפק. לדרום מערבית "באניאס" בערך שעה וחצי הכפר
"סיק" *** (ויש קודאין "סיט") ואולי הוא אפק לאשר, אף לפאי
הנראה תוכנותו בחלק נפתלי, ואפשר שהחטפשת אשר עד שם
כמו שאכתב לךמן.

רחוב. כתוב איזעביום שער "ראוב" ר' מיל מבית שאן
עכ"ל. והרבה טעו בלשונו לאמר שכונתו על רחוב ואינו נכון

* לפי השערות החקירות החדשית יש לאחדה עם החורבות לדרום צור
הנקראות אַצְיוֹאָת אלפוקא (העלונה) או אלתְּחִתָּא (התחתונה)

**) עפי החקירות חדשות אפשר לאחדה עם הנזכר באטייה בניל הגליל
למורח סולמא לצורך .

***) עפי החקירות חדשות אפשר לאחדה עם אפק אשר בצפון מערב
צלע הלבנון ואולי אחת היא עם אפקה הנוי כיהושע י"ג ד' .

רלד תבואות פרקי חלוקת הארץ אשר הארץ

לומר כי כי לא הניע חלה אשר עד מחוז בית שאן. ומה שבתיב
"ראוב" כונתו "אראבא" היא הרכבת עיר יששכר (עיין לעיל הרכבת)
ורחוב לא נודע.

שמות הנכרים במקום אחר :

עכו (שופטים א' ל"א). נקרא בזטן הרומיים פטאלמים, על
שפת הים לצפון הר הברטל בערך ני שעوت, והוא טבר חזק
(עיין בחלק ב'). בלו"ע "עפה" חול חם אולי על שם החיל שישי
במוחז ההוא מהיפה עד עכו על שפת הים כל הדרך בין החול
והוא כדבר בערך מהלך ני שעות (רשבי איש כסר עכו. תוספתא
סוטה פ"א, וב"ר פרשי ע'). וכן בטעבת סוטה דף לד ע"ב. ומיכה
שבזטן ההוא היה כסר ונבנה אחיב שנייה לטבר ועיר. או כסר
עכו כסר א' הסטוק לעכו ונקרא על שם עכו). בזטן שטלו נולחו
טלבוי הנוצרים בארץ עכו ברוב הזמן ההוא עיר מושב הטלך.
מבני עטינו נמצאים בעת בערך ני מנינים *) ויש להם בהכינ
קטנה ישן נושא.

עיר זאת נכבשה בשנת 4398 עי פאליך אומאר מיד
מלך היונים ותבואה תחת ממשלה הטראציני (הישטלאלים). בשנת
4864 כבשה מלך באלאדין הראשון (מלך הנוצרים) מיד הישטלאלים.
בשנת 4947 כבשה סלאדין מלך מצרים. בשנת 4951 כבשה
ריבארד לעווענהערץ וסיליפה מצורפת. בשנת 5051 כבשה סולטאן
זראפא מלך מצרים ויירג'וס אלף נוצרים. בשנת 5559 נלחם
סידני סטיד טרייטאניא עם נאסלאען באנעםארטה. בשנת 5592
נלחם בה אבראים פאשא ותבואה או הארץ תחת ממשלה מלך
מצרים. בשנת 5600 נלחמו בה חיל מלך קושטא וחיל מלך
בריטאניא עם חיל אבראים פאשא ותבואה הארץ תחת ממשלה
מלך קושטא עד היום הזה.

צרפת (טלבים א' יז ט'). לדרום צידון בערך ני שעות
הכפר "צארפאנטה" סטוק לשפט הים ואלי הוא מה שנזכר בהושע

*) בעת נמצאים בה בערך 130 נפש.

תבואות פרק ג' חלוקת הארץ אשר הארץ רלה יג ו' טשרפת טים כל צידוניים כי פן ואלי שם נטרפת עשו וקבזו המלח והוא מלשון צורף . שנות הנזכרים בדברי חז"ל :

חיפה. (ישכת דף כ"ו ע"א. תוסטה יבמות פ"ז מעשה בחיפה. שנות רבה ס' י"ד ר' אבדימי דתן חיפה). ובליישן העמים נקראת בימי קדם פארסידראן מלשון "פורה" שהוא צבע ארוגמן צל שם שרין המים שנמצא שם בימים אשדי מדתו צבעו ארוגמן (פורפור שנעקב). ובヰסיפון נקדאת נפה עיר הרוכבים שישבו שם חיל הרוכבים עיר קטנה ברגלי הר כרמל וסטוד לה נופל הקישון בים הנדול. ומכני עמינו שם בערך ג' מניינים ¹⁾. וכנה"ק מראים כבר ר' אבדימי הג"ל ור"י נפחא .

שכטונה. (דמאי פ"א [ט"א] ריטי שכטונה. בתרא דף קי"ט ע"א ריש השכטוני). כתוב היוסיפון שכטונא עיר בין קיסרי ובין עכו עכ, ובעת לא נודעת. ויש אומרים שהיא חיפה הנזכרת. טורייא **טדרש** שה"ש בפסיק טים רכימ ר' אוישע איש טורייא. טדרש שטואל סרצה ח'. בירושלמי פ' אלו מציאות (ה"ה). בין הים ובין הר הכרמל המושך מזרחה דרוםית אצל "טרכ" אבן עטר כפר טורייא. וכן בין "שפוצר" ובין עכו כפר "טיריע". גוש חלב. **מנחות** דף פ"ה ע"ב. טדרש קהلت בפסיק תז' חלק לשבעה גוש חלב וטירון. שנות רבה סרצה ה' טירון וגוש חלב. ספרי האזינו [פסקא שט"ז] זיתים בגוש חלב. פסחים דף ג"ג ע"א. בזוהר סရה אחרי דף ס"ג ע"ב. ה" הרב בוזמן ר' חזק" ור' ייסא בזוהר הג"ל דף ע"א ע"א. לצסן מערבית צפת בערך 3

1) ומן מהויל שכונתם של חלון הצלב צמתקה טבת סכ"נ יעטנו לול עד מיפה (ו贊מת אנטקע קויליס עד הים צל"ע חלון), כי לש חלון סול חבלת וכל להגין וווכח פשוט מין מהל .

* בעת יש בה קהילות נבדות מהיין ספודים ואשכנזים

רלו תבאות פרק ג' חלוקת הארץ אשר הארץ

שעות ונקרא בלב"ע "גישי חלאב". ושם קבורת ר'ט בעל הנם ותלטדי רשב"י ושמעה ואבטליון ובני סנחריב ירטז קבורותם למטה שאמרו חכו"ל שטעי ואבטליון מבני בניו של סנחריב כי סטוכים הם). ולפי דעתך גוש חלב הוא הנזכר שופטים אי' לא אשר לא הוריש וגוט' ואת אהלב. ביוסיפון (בחלק מלחות היהודים ב'כ' ו' ועוד שם ד' ב' א') נזכרת עיר "גשאלא" עיר מפוזמת במלחמת יוסיפון עם חיל הרומייס. והיא עיר טילדת יהנן הפריע הירושע במלחמת חרבן ירושלים. ולפי דעתך היא עיר גוש חלב (בלשון ערבי קוראים "גישי").

תרנגוליה עילאה דלמעלה מן קסריין (תרנום יביע פ' מסע ירושלמי דשביעית ס' זה"א). ירושלמי דמאי פ"ב (ה"א), עין לעיל בתחום הארץ). מצאתי בספר פלינייאום 5.19 שהזוכר צארעטה (צפת) וארכנטהאן (ובבלשון יונית תרנגול ארניטה), ואין ספק שכונתו על עיר תרנגולת הנזכרת. ומוכח שתכונתה במחוז צפת היא "צרפאנת". וביויסיפון נמצא פעמים הרבה שהזוכר עיר "גאפר" (בלשון נבר תרנגול) עיר גדרה בגליל העליון ובנראה כונתו על עיר ארניטהאן שהזוכר פלינייאום. ועד היום למסורת דרוםית צור בטהלה חצי יומם כפר קטן הנקרא "גאפרא" והוא לפי דעתך תרנגולת הנזכרת. ותכונתה לטערבית צפונית באניות (דז) הנקרא ביב קיסריא פהיליפה (עין לקטן בסטוק), וזה דלמעלה מן קסריין ר'ל לצפון דז. ספיקתא רבתה פרש' ג' אר"א סרונגלא צ'ל תרנגולת שהוא עיר הנזכרת.

נהר דרומה של צייב. (תוספתא שביעית פ"ד. ובעל חסדי דוד הגינה "שעד דרומה" ואינו נכון). במחוז צייב נמצאים ביב נחלים קטנים אי' לצפון צייב שיוצאה מכפר חטסין (עין בסטוק) שהוא ל Morrison צייב בערך ג' רבעית שעה, ואי' לדרום צייב וגם הוא יוצא ויורד ממזרח לטערב ושניהם נופלים כים הנגדל, וזה נהר דרומה של צייב.

ירושלמי מסכת דמאי פ"ב (ה"א) :

יעדות. לצפון כפר יוסוף בערך חצי שעה הכפר אליהוד.

תבואות פקג' חלוקת הארץ, אשר הארץ רלו'

עוד נמצא במחוז צידון הר א' שקוראין נ' יודו' ושם מראים קנורות אהליאב בן אחיסטך. ואיל' נקרא כן על שם עיר גדווד (נגעים פ' ט"ד) שתכונתה הייתה בהר ההוא וכחברות ערביים נקרא נ' יודו'. וכן נמצא לטעוב דרומית הס'יא בערד שעה וחצי הכהר יודיתא. וכן סומיתא. (וכן ב"ר פריש' ל'א [בסוף] והי מתלים תלמידות כמן טבריא לסומיתא. וכן ב"ר פ' ל'ב למסטה מטבריא. במדרש אמרת רבתיה בפסוק ציה הי סומיתא לטבראי. סומיתא עיר שרובה נקרים ירושלמי ר'ה פ"ב [ה"א]. וכן שם שביעית פ"ז [ה"א] ישב בארץ טוב זו סומיתא. פסקתא רבתיה פ' כ"א בני סומיתא ובני גדר). היא העיר הנקראות ביומיפון חיפום או חיפון שהוא בלשון יונית סום (ר'ל עיר הטוסים והוא סומיתאי) ותכונתה הייתה לפ' דבריו במחוז גולן סטוק לים כנרת. ולפי דעתו היא נקראת ג'כ' בלשון חכז' לחיפון *) כמו שאמרו בטעבת מנילה דף כד ע"ב חיפני ובישני. וכן במדרש הרבה פ' וייחי (פ"ק) ר' דפינוס (עין בשם "טוב") לקמן בעבר הירדן).

נוב. לדרום אוישה (עין בטקומו) בערך חצי שעה הכהר «נאפא'ו», חספיא. כתבתי כבר בהר הלבנון.

כפר צמח. על שפת הירדן הצורתי ובשפת ים כנרת הדrootית הכהר «סאמאה» והוא צמח בישוב הלישון. בצת. בין עכו ובין צויב הכהר «באצעא».

*) השערתו לאחד את סומיתא עם חיטים שבוייסיפון נבונה, ובזה מסכים גם הח' ניבי עיר, והוא מביא כי הנוטע בורקайд מעא בארכק שלשה רבע שעה מהכהר פיק (אפק) תל עם חורבות הנקראות חסאן שהוראו סוס, ולדעתו אפשר לאחד את המקופה הזה עם חיטים שבוייסיפון או סומיתא שבדוויל. אולם הראי' שמבייא המתברר כי גם בדברי רואיל נמצא העיר היפון איננה ראי' כלל, כי מה שנאמר בסמ' מנילה חיטני מושב על אנשי היפון כמו שמזכיר בגדרא מיד אחיזו, וכן מפרש שם רשי' ובבראשית הרבה בתוכם הסיגנות (כניתת. דמהבי). ומזה נובל לאמר כי היה מעיר סיגנות, אולם בלבלי כתיבות ק'ג א') טובא ר' חפני ולנירסא זאת נובל לומר שהיא מעיר היפון, אילם רשי' מפרש כי היה מעיר היפון.

1) צויקפון וי' ע"ה ניפחפה כוח כוונ

רלח תבואות פרק ג' חלוקת הארץ אשר הארץ

ראש מיא. לפ' דעתו הוא "ראם אלען" לדרום צור בערך שעה א'.

מי. לדרום טערבית קדרש נפתלי בערך² שעה בדרך מבאניאט לחספיא הכהר ראמים אולי הוא הכהר טזוי (בשבוש הלישון). ברין. נל' שהוא ברוייז (בעראי) בדרך מנידל אלקרים לעצמו.

אמון. הוא חמן הנזכר לעיל.

ברכה דבר הורג. לפ' דעתו הוא כרכא דבר טננרא הנזכר בירושלים שביעית פ"ז [ה"א] (עיין לעיל תחום עולי הכל עמוד מ"ד).

חמס. הוא כפר חמסין לטורה כויב בערך ג' רביעית שזה (עיין נהר דרומה של כויב).

צומרייא. (כפר צומרידא תוספתא דשביעית פ"ד). לצפונן עכו כמו חצי שעה סטוכה לים כמו מרוצח הסום כפר צומרייא (כית קוראין זיטורייע) והוא כפר צמר (כפו"ס ס"ג ע"א *) וצריך עיין שבנוסחה יש לנו הוא כפר צמר.

כפר סיגנה בבקעה¹. (טנהות דף פ"ו ע"ב משץ טביין היין). בmphoz פקיין (שהוא בבקעת הלבנון בקעה מתחתית שזרתי כבר פעמים ושלויש) שהוא בעצם לבית רחוב לצפון עיר "מעגר" (היא טורה שזרתי לעיל בשם הניל) עד היום כפר סאנאן והוא לפ' דעתו סגנה בבקעה.

ערב. ושבת בפרק כל בתבי מ"ז). לטורה כבול בערך 4 שעות הכהר ערabi ואולי הוא אבי עלכון הערכתי (شمואל כי כ"ג ל'א). וכן נמצא למערב צפונית שם בערך שעה וחצי הכהר ערabi, ומישל בספר זה וחביל ההוא נלחם בטה שנים עם מישל עיר שכט כי הוא היה בזמנם ממשלה איבראים פאסא מושלים בשכם, ובכל mphoz וחביל ההוא שקוראין טודיר, וכעת נתגרש משכם ויושב בערabi הנל' וזמן הרבה אי אפשר हי לעלות גלילה דרך שם עברו מלחמתם. אכן מצאתי

*[1] פרק י"א בחזאתנו עמוד ד"ע, ושם כתיב ינפר במר'

1) מולי פ"ה קהגיה טהזכיל יוקיפן

תבואות פרק כי חלוקת הארץ, אשר הארץ רלת

בירושלמי סוף פרק כל כחבי זיל רביעי עולא אמר י"ח שנין עבר הו יhib בהריא ערב ולא אתה קוטוי אלא אילין תריין עובייא אאר גלייל גלייל שנאת התורה סייך לעישות בפסיקין עכ"ל. מוכח טaan שערב היא "ערabi" לטורה כובל שהוא בנלייל לא "ערabi" לטעמך שם.

נשלם ביאור חלק אשר
לפניך אלך והדורים אישר.

דן ליש פמאים בניאים.

במדרש איך בפסוק פרשה ציון ר' ס"ט ע"א נקראת ג"כ פוטעים שורש שם סטאים בניאים הוא ממש אליל יון פאן כמו שכחתי לעיל.

לטורה (נוטה טעת דרוםית) צור בערך 9 שעות הבסס באנאים וסטוק לו מערה א' ומשם יוצא הירדן והוא מערת סטאים אשר זוברתி כבר לעיל בשם ירדן ולטערבו 4 טיל (בערך שעה וחצי) הייתה עיר דן (כנ כתוב היוסטון שחן לטערב באנאים 4 מיל). ודן נקרא כימי קדם קיסאריה פיליפסא לפני שפיליפסיא הרודוס בנה אותה לעיר גדרלה וקראה קיסאריה על שם המלך רומי (קיסרי) והו סימפלקראה פיליפסא להפרישה בין קיסרין הנקראת "קיסאריה פלסטינא". זה הוא שתרגם תרגום הירושלמי בפרשタルך לדיוידפס עד דן עד דן דקיסרין ר' ל קיסאריה פיליפסא. ולפי דעתך היא הנזכרת בפסכת סוכה דף כ"ז ע"ב קיסרי בנלייל העליון וכעת לא נודע דן (קיסאריה), אבל "באנאים" והמערה אשר בו ידוע כמו שכחתי ושם קבורת עדו הנביא ועליו אילין בותם (אללה עיין מקוטו). גם קבורת שבואל בן גרשום בן משה ובניו ושם עוד מערה ובה קבורת אבוי ורבה ע"ה.

לצפונן "באניאכ" בערך שעה אי בהר שם בניין עם כיפות ואומרים שם מקום ברית בין הבתרים וקדושים כל"ע "משבד אלטיר" ר"ל עדות העופק במו שנאמר (בראשית ט"ז) "אוירד העיט (והוא עוף).

רמ' תבאות פרק ג' חלוקת הארץ אשר הארץ

צරדה. לצפין הר הנזכר בדרך "חפסיא" נמצא כפר חטאם הוא הנזכר ג'כ' צאראדא. ושם קברות יוסע בן יער איש צורדה. בן כתוב בספר שכח ירושלים (אכן באמת הוא כפדר אחר לטערוב חטאם" כשעה א').

ברחותה. סטוק לכפר חטאם הנזכר, וכעת חרב ושם קבר ר' אליעזר איש ברחותה (ערלה פ'א ט'ד). אבל, אבל בית מעכה. שטואל ב' ב' י"ח. מלכים א' ט"ו כ'. ובבדה"ב ט"ז ד' נקרא אבל מים¹).

הנה נקרא אבל בית מעכה, שעד שם הגיעו הטעכה בעבר הירדן מזרחה (עיין מקומו). ועד היום לצפין ט' מרום (ים סטכו) בערך ה' שעוזה הכהר "אבל" והוא בדרך "חפסיא" כטו שכחתבי לעיל בהר הלבנון, והוא נקרא אבל סתם ולא כינוי וסטוק לו כפר א' הנזכר "אבל קאמח" וגם כפר א' הנזכר "אבל קרום" (ר"ל אבל כרמים, אכן הוא טעות כי אבל כרמים הוא בעבר הירדן באריין מואב כאישר נכתב במקומו), והנה "אבל" הנזכר הוא בלתי ספק אבל בית מעכה וסטוק לו נחל חספיא (אשר זכרתי לעיל בנחי הארץ) לבן נקרא ג'כ' אבל מים.

ודע כי היה עוד עיר אבל במחוז ציפורי לנזכר במסכת עירובין דף פ"ז ע"א את המים הלא מאבל לציפורי. ולא יעלה על הדעת לוטר שהלא את מאבל בית הטעכה הנזכר לציפורי מהלא איזה ימים, וטוכה שהוא עיר אחרת, וכעת לא נודעת.

הברים (שטואל ב' ב' י"ד), נזכר במחוז אבל בית הטעכה, לפי דעתך הוא מה שנמצא ביוסיפון שבין קדריש ובין ים סטכו עיר ביריה. גם כתוב שכתחוו הוא עיר ברותי ששש הכה יהושע את המלכים עכ"ל. ובן נזכר בירושלים שכיעית פ"ז [ה"א] ביריה רבתיה אצל תפמי (הוא לפני על שפת ים הניל' כטו שכחתבי במקומו). וכנראה היא עיר ביריה שהזכיר היוסיפון. ועל שם המיקומות

¹) ופלאן צעני תרגום לג' יוקף זפקין זט צטנגס וית לצען מוענילצק ווינוכח קפיט לפגו מיס וילט מיס.

תבואות פרק ג' חלוקת הארץ אשד הארץ רמא

אליה נקרא מחוֹן הַהוּא בְּרִים. וזה כל הברים כמו הבירים.
כפָּד לְקִיטִיא (טדרש איכה בפסוק על אלה) אוֹלֵי הַוָּא
כְּפֶר "תֵּל קָאָטִי" סְטוּךְ לְדִין לִישׁ.

בפָר קּוּרִיְינִים. (ויקרא רבה פ' י"ז זובטדרש רות (בפסקתא
רבתי פ' י"ז הנרטא כפָר קְרָנִים וְאֵינָה נְרָאָה לִי כִּי קְרָנִים בעבר
הירדן הַוָּא כַּאֲשֶׁר אָכַתּוּ בְמָקוֹמוֹ) יְצָאוּ מִכְפָר קּוּרִיְינִים וְהַלְכוּ אֶת
כָּל הַאֲכָלִים כּוֹלָם וְכַיּוֹן שְׁהַגִּיעוּ לְמַגְדָל צְבָעִיא מִתּוֹ שְׁמוֹ). מִחוֹת
הַאֲכָלִים נְרָאָה לִי שַׁהְוָא אֲכָל בֵּית הַמִּעְבָּה, אֲכָל קָאָטָה, אֲכָל קָרוּם
שְׁזַבְרָתִי. וּנְמַצָּא לְצַפּוֹן מִחוֹן הַאֲכָלִים הַנִּזְכָר וְאֶדְיִ צְוֹרָאָנִי וְגַם
שְׁמָם בְּפָר דִּיר צְוֹרָאָנִי, וְהַוָּא לְפִי דָעַתִי קּוּרִיְינִים (צ' תְּחִתְ ק'
קוּרָאָנִי). וּמְצָאתִי בְּכָר פ' לְג' נִמְעִינָות נְשַׁתָּאָרוֹ, מַעַיִן טְבָרִיא
וְאַבְלוֹנִי וּמְעֻרָת פְּטָאִים עַכְלִי. וּבְטַסְבִי סְנַהְדְרִיּוֹן דָפְ קָח עַיְאָ נִמְעִינָות
חַטִּים נְשַׁתָּאָרוֹ, בְּלוּעה דְנָרָר עַל גְּדַרְוָה) (עַיִן מִקּוֹמוֹ) חַטִּי טְבָרִיא
וּמִעַיִן רְבָתִי דְבָרִים (עַיִן לְקָמָן מָה שְׁכַתְבָתִי בְשָׁם בְּרִים) וְאַוְלִי
נוֹדֵעַ כָּעֵת בְּמִחוֹן הַאֲכָלִים הַגּוֹכָד מַעַיִן טְבָרָסָם (טַעַיִן חַם) וְאַוְלִי
אֵין כּוֹנֶת הַפְּדָרֶשׂ מַעַיִן חַם כִּי֏א מַעַיִן גְּדוֹלָה, וּרְאֵי לְדִבֶר שְׁחַשְׁבָ
מְעֻרָת פְּטָאִים שַׁהְוָא הַיְרָדֵן שָׁאִינוּ מַעַיִן חַם, וְאִסְפָר אַבְלוֹנִים הַוָּא
אַמְתָה שֶׁל אֲכָל הַנִּזְכָר בְּטַסְכָת עִירּוּבִין שְׁזַבְרָתִי לְעַילָן.

תוכנות חלק נפתלי ואשר.

כָּפָר כְּתַבְתִי לְעַיל שְׁלַנְפְתָלִי. הַיּוֹרֶבֶה עָרִים עַל שְׁפָת
יִם כְּנֶרֶת כְּתוֹן כְּנֶרֶת (כְּתַרְאָ דָפְ קְכִיבָ עַיְאָ לְנַפְתָלִי תְּחוּם גִּינְזָר
הַוָּא כְּנֶרֶת עַיִן בְמִקּוֹמוֹ) וּכְן רְקַת (טְבָרִיא) וְחַמְתָ וְגַוי וְזה שָׁאָמְרוּ
בְּקַטָּא דָפְ פָאָ עַבְבָ יְמָה שֶׁל טְבָרִיא בְּחַלְקָו שֶׁל נַפְתָלִי הִיְתָה
(בְּיַלְקָוט פ' וְזֶה תְּבָרֶכה בְפָסּוֹק יִם וְדָרוֹם יְרָשָׁה יִם זֶה יְמָה שֶׁל
טְוֹפְנִי מִס' וְצַלְ סְוּמְכִי וְדָרוֹם זֶה יְמָה שֶׁל טְבָרִיא) וּמְלָשָׁן הַזּוֹהָר

¹⁾ [המְהֻמֵּל הַזֶּה מַוקֵּן עַל מִצְשָׁי הַיּוֹצֵא]. זְכִיִּי לְזִכְיָן זְכִי כְּכָל
חַמְת צְפָמוֹ כְּמַמְלָא פְּדָלָת הַזֶּה פָס עַמְמִי דְעַת וּקְדִימָה לִי יְמָנָן וּלִי הַלְּעֵץ
לְחַמְלִי פְּלֹוִיָּפָן (גַּזְלָ צְמַלָּה עַיְזָה חַיָּה) הַיּוֹצֵא מַעֲלָיִי גּוֹלָה פִּיהָ וּמְלָכָיו גַּעֲנָכִיל
סִיסָּה.

²⁾ כְּשַׁפְיָן הַחֲדָשִׁים כְּבָר שָׁקַע וְהָ.

רמב' תבואות פרק ג' חלוקת הארץ, נפתלי אשר הארץ

שכתבתி לעיל במקומו תוכה שם כנרת לובלן היה. הנה תוכה שנכנים חלקו כי שבטים אלה זה בזה וסוף התפשטות חלק זבולון בצד הצפון היה עד כפר תנחים כתו שכתבתி לעיל שמצאתם בספריהם שתנחים על תחום זבולון ונפתלי היה. ומשם הלא חוט נבול נפתלי צפונה על יד הירדן עד מ' מרום (ים סמכי) ועד מהוו דן. ומשם פונה יטה על יד גבול אשר והלא חוט הנבול לטורה גוש הלב (בין דמא היא ארמה עיר נפתלי ובין גוש הלב עיר אשר) שהוא אהלב לאישר וירד דרום עד תחום זבולון אצל שפראם, כתו שנאמר [יהושע יט ל"ד] ופנעו בזבולון טנגב. והלא ממש טורה דורך צפון רטון המתואר 'הוא רוטין' לצפון מזרחית צפורי כשעה א') עד כפר תנחים וים כנרת.

ואשר תחומו על יד מערב נפתלי מנבול צידון רבה שהוא סוף הנבול שכbesch יהושע כתו שכתבתி לעיל בפרק א'. וכל הערים ישם על שפת הים הם לאשר כי בא ליטה א' שהיתה לובלון שם, ושם מנדול רוי שהוא סטוק לצידון כו', וירד דרום עד כבול ואכזיב, וכן מצאנו חלי ואלטלק שם לטורה דרוםית היפה בשתי שערת היי ג'ב לאישר. ומוכחה שהיתה לו לאישר בא ליטה א' דרום עד סטוק לעמק יזרעאל במתה הר כרמל הפונה דרוםית מזרחית ושם הגיע עד מנשה כתו שנאמר [יהושע יז י'] ובאישר יפנעו מצפון. וכן יהיה למנשה ביששכר ובאשר וגוי תענך ומנדו שלשת הנפות ע'כ, ואלה היי בחלק אישר.

כתב היוספין תוכנות נפתלי, גליל העליון עד הר הלבנון ומעינות הירדן, ותוכנות אשר עטק הר הכרמל לצד צידון עכ'ל. וידעו תדע כי כמעט כל חלקים השבטים נכנסים קצתם זה בזה כתו שכתבתி כבר שענו הוא לאישר, ובדברי חז"ל נזכר עכו הוא לובלון. צידון הוא לובלון והוא בתחום אישר. ים כנרת היה לנפתלי והוא בתחום זבולון. וכן הוא מפוזר (יהושע יז י'א) וכי למנשה ביששכר ובאשר. ותוכה שערי מנשה מובלעים בתחום חלק ייששכר ואישר. וכן כמעט ברוב חלקים השבטים ודברי בעל כפו"ס *) בביאור תחומי ומעדר חלקים השבטים

^{*)} בפרק י"א בתייצתנו עטוד רפ"כ.

tabo'ot parak ni' chilot ha'aruz, nafshi asher ha'aruz Ramg

כוי. אין מוכנים ואינם מדוקדים אם נעין בתוכנות הערים לשכתייהם ובפרט מה שכותב *) שנור הוא "גנוז" לדורות "גינז" בערך ב' שנות (ע"ז גוז) ואבשף הוא "ארסוף" על שפת ים הנגדל לדורות תענך כרביע שנות. כי אי אפשר יותר שהניע חלק אשר עד "ארסוף" הנזכר. ובאזור האל אם תעין בכלל דברי אלה מובן הכל וירוח עצמאונך.

ביואר מתרניתן טעשור שני פ"ה מ"ב.

ברם רביעי ה' עולה לירושלים מהלך יום א' לבلد ואיזה תחומה אילת מן הדרום עקרבה טן הצפון לוד מן הטריב והירדן מן המזרחה עכ"ל (בן היא הנרסא הנכונה. ובמסכת ביצה דף ה' ע"א הנרסא בהיפוך אילת מן הצפון ועקרבה טן הדרום והוא שננתה דטעתיק או המרפים).

וזמן הרבה טרחות לדעת תוכנות ומציאות עקרבה אילת וברוך העוזר.

עד היום לצפון "סילון" ('שילה) הכפר "עקראבי" זה הוא במחוז שכם (דרומית מזרחית), וכל המתו הזה נקרא בזמנם יוסיפון עקראבאטינה כזכור פעטיש הרבה בספריו. והכפר הנזכר הוא בערך 13 שעות לצפון ירושלים נומה מעט מזרחה.

אכן אילת לא מצאת ולא שטעתי מעולם שיש במתו דרוםית ירושלים (הוא מחו חבוזן) עיר אילת, ובכל הספרים הראשונים והאחרונים שהפשתה לא מצאת שם אילת בארץ יהודה.

ואמרתי אל לכי שהכונה על עיר בית נוברין ("בית ניברין") הנקראת בימים ההם אליתרפוליס ר"ל עיר "אליתר" יוכן הוא בסדר ואות החורי זו אליתרפוליס עיין בתקומו), והוא נקראת בלשון המתרניתן אילת (ואל תחתה על הרי"ש שהוסיף בה להקרא אליתרפוליס ולא אליתפוליס, הלא דרכם כן כמו שמצאת בספר היישטעהלים, שלצפון ערכי נהר אלעוד והוא בלשון העמים "אליתר" והוסיף ר' לתפארת הלשון, כזהדבר בשם עיר אליתרפוליס היא עיר אילת).

* שם עמיד רצץ